

SPOR ETKİNLİKLERİNDE GÖNÜLLÜLÜK MOTİVASYONU

Sümevra BEKTAŞ

**Şubat 2021
DENİZLİ**

**SPOR ETKİNLİKLERİNDE GÖNÜLLÜLÜK
MOTİVASYONU**

**Pamukkale Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Tezi
Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı
Spor Yönetimi Programı**

Sümevra BEKTAŞ

Danışman: Doç. Dr. Elif BOZYİĞİT

**Şubat 2021
DENİZLİ**

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini; bu çalışmanın doğrudan birincil ürünü olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atıfta bulunulduğunu beyan ederim.

Sümevra BEKTAŞ

ÖN SÖZ

Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmada, yardımlarıyla beni yönlendiren, yanında çalışmaktan onur duyduğum, örnek edindiğim, yoğun işlerine rağmen göstermiş olduğu akademik danışmanlığından, her türlü desteğinden ve ayrıca tecrübelerinden yararlanırken göstermiş olduğu hoşgörü ve sabırdan dolayı değerli hocam, tez danışmanım Doç. Dr. Elif BOZYİĞİT' e sonsuz sevgi ve teşekkürlerimi sunarım.

Hem ders alma hem de tez dönemimde sonsuz desteklerini sunan, ayrı ayrı katkılarda bulunan, ufukumuzu açan başta Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı Başkanımız Doç. Dr. Uğur SÖNMEZOĞLU' na, hocalarım Prof. Dr. Rıdvan EKMEKÇİ, Doç. Dr. Aytül DAĞLI EKMEKÇİ, Dr. Öğretim Üyesi Ömür DUGAN, Ar. Gör. Dr. Hamza Kaya BEŞLER ve Ar. Gör. Esra ÇETİN' e ve öğrencisi olduğum Spor Bilimleri Fakültesi öğretim elemanları ve personellerine, Sosyal Bilimler Enstitüsüne desteklerinden dolayı teşekkür ederim.

Bu çalışmanın ilk oluşumunda ölçek kısmında yol gösterip, izin veren, destek ve yardımlarını esirgemeyen Arş. Gör. Alper YILDIZ ve Arş. Gör. Sinan YILDIRIM' a teşekkür ederim.

Ayrıca 3 yılı acısıyla tatlısıyla birlikte geçirdiğimiz, bu çalışmamda da bana destek olan, beni anlayan, zorlu zamanlarımda yanımda olan arkadaşlarım Onur GÜZELYURT, Nurdan GÖKBARAZ ve Özlem Işık İNAN' a ve tüm yüksek lisans arkadaşlarıma çok teşekkür ederim.

Tez savunması aşamasında değerli önerileri, katkıları ve fikirleriyle ışık tutan Jüri Başkanı Doç. Dr. T. Osman MUTLU' ya ve Yedek Jüri Üyelerinden Doç. Dr. Kadir YILDIZ' a teşekkür ederim.

Eğitim hayatım boyunca bana güvenen, maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen, böyle bir aileye sahip olmanın ve böyle bir ailenin kızı olmanın gururunu yaşatan canım ailelerime saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Bu çalışma benim için hem anlamlı hem de çok özeldir. Akademik yaşantımda yeniliklerin, güzelliklerin beraberinde getirdiği ve hayatıma bir anda giren, en büyük kazancım olan, bu zorlu ve eğlenceli süreçte beni en iyi anlayan, her anımda yanımda olan, en büyük kazancım olan, manevi destek olduğunu öğrendiğim hayat arkadaşım, canım eşim Nurettin BEKTAŞ' a sevgi ve saygıyla çok ama çok teşekkür ederim.

ÖZET

SPOR ETKİNLİKLERİNDE GÖNÜLLÜLÜK MOTİVASYONU

Bektaş, Sümeyra
Yüksek Lisans Tezi
Spor Yöneticiliği ABD
Spor Yönetimi Programı
Tez Yöneticisi: Doç. Dr. Elif Bozyiğit

Şubat 2021, VIII+88 Sayfa

Gönüllülük, kişilerin yaşamları içerisindeki serbest zamanlarının, kişisel bir çıkar olmadan, hiçbir baskıya maruz kalmadan kendi isteği ile pozitif değer kazanma adına gerçekleştirdikleri eylemler olarak ifade edilmektedir. Günümüzde, spor kültürünün gelişiminde, ulusal ve uluslararası birçok spor etkinliklerinde binlerce gönüllü görev almaktadır. Spor etkinliklerinin içerisinde görev alan spor gönüllülerinin sayısı her geçen gün büyük rakamlara ulaştığı gözlemlenmektedir. Yapılan organizasyonlara katılan gönüllü sayıları dikkate alındığında ulusal ve uluslararası spor etkinliklerinde binlerce gönüllünün görev aldığı söylenebilir. Yer aldıkları etkinliklerin başarılı olmasındaki en büyük katkıyı gönüllülerin sağladığı düşünülmektedir. Bu yüzden spor etkinliklerinin amaçlarının başarıyla gerçekleşmesinde, gönüllülerin çok büyük önemi bulunmaktadır. Bu çalışmada, spor etkinliklerinde görev alan bireylerin gönüllülük motivasyonlarını belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaçla, 2018-2020 yılları arasında Türkiye'deki spor etkinliklerine katılan gönüllüler basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. 301 gönüllüye ulaşılarak 4 alt boyutu bulunan Yıldız vd., (2015) tarafından Türkçe 'ye uyarlanan 22 maddelik "Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Ölçeği" uygulanmıştır. Ölçekler fiziksel ortamlarda uygulandıktan sonra sayısal kodlamalar yapılarak İBM SPSS 22.0 programı ile analiz edilmiştir. Araştırmaya dâhil edilen örnekleme ait tanımlayıcı ve demografik özelliklere dair istatistikler sunulmuştur. Ölçek sorularına verilen yanıtların dağılımlarının görülebilmesi amacıyla frekans analizleri ve ortalama ile standart sapma değerleri raporlanmıştır. Ölçekleri toplamsal değerlerine ait betimsel istatistikler ile normal dağılım testleri yer almaktadır. Ölçeklerin normale yakın dağılım gösterdiği görüldüğünden hipotez sınamalarında parametrik test tekniklerinden faydalanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, spor etkinliklerinde görev alan bireylerin gönüllülük motivasyon düzeyleri arasında anlamlı ve pozitif ilişkilerin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gönüllülük, Motivasyon, Etkinlik, Spor Etkinliği

ABSTRACT

MOTIVATION OF VOLUNTEERING IN SPORT EVENTS

Bektaş, Sümeyra
Master Thesis
Sports Management Department
Sports Management Programme
Adviser of Thesis: Assoc. Prof. Dr. Elif Bozyiğit

February 2021, VIII+88 Pages

Volunteering is defined as the actions taken by individuals or their free time in their lives in the name of gaining positive value, without any personal benefit, without being subjected to any pressure. Today, thousands of volunteers take part in many national and international sports events in the development of sports culture. It is observed that the number of sports volunteers who take part in sports activities has reached great numbers every day. Considering the number of volunteers participating in the organizations, it can be said that thousands of volunteers take part in national and international sports events. It is thought that the biggest contribution to the success of the activities they take part in is the volunteers. Therefore, volunteers have a great importance in the successful realization of the goals of sports events. In this study, it was aimed to determine the volunteering motivations of individuals who take part in sports activities. For this purpose, volunteers participating in sports activities in Turkey between the years 2018-2020 was determined by simple random sampling method. By reaching 301 volunteers, "Sport Events Volunteer Motivation Scale" with 22 items adapted into Turkish by Yıldız et al. (2015), which has 4 sub-dimensions, was applied. After the scales were applied in physical environments, numerical codes were made and analyzed with the IBM SPSS 22.0 program. Statistics regarding the descriptive and demographic characteristics of the sample included in the study are presented. In order to see the distribution of the answers given to the scale questions, frequency analysis and the mean and standard deviation values were reported. Descriptive statistics of the additive values of the scales and normal distribution tests are included. Since it was seen that the scales showed a distribution close to normal, parametric test techniques were used in hypothesis testing. As a result of the study, it was concluded that there are significant and positive relationships between volunteering motivation levels of individuals who take part in sports activities.

Keywords: Volunteering, Motivation, Event, Sports Event

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
ŞEKİLLER DİZİNİ	vi
TABLolar DİZİNİ	vii
SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ	viii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM GENEL BİLGİLER

1.1. Etkinlik Kavramı	6
1.1.1. Etkinlik Türleri ve Özellikleri.....	7
1.1.1.1. Ölçeğe Bağlı Etkinlikler	7
1.1.1.2. Konusuna Göre Etkinlikler	8
1.1.1.3. Planlama Türüne Göre Etkinlikler	9
1.1.1.4. Özel Etkinlikler	9
1.2. Spor Etkinlikleri.....	9
1.2.1. Spor Etkinlik Türleri.....	11
1.2.1.1. Ulusal Spor Etkinlikleri.....	12
1.2.1.2. Uluslararası Spor Etkinlikleri.....	12
1.3. Gönüllü ve Gönüllülük Kavramı.....	12
1.3.1. Gönüllülük Nedenleri.....	15
1.3.2. Gönüllülük Neden Önemlidir?.....	16
1.3.3. Gönüllü Sayısının Artış Nedenleri	17
1.3.4. Gönüllülük Ne Sağlar? Bireye Neler Kazandırır?	18
1.3.5. Bireyler Niçin Gönüllü Olurlar?.....	20
1.3.6. Bireyler Niçin Gönüllü Olmazlar?	21
1.3.7. Gönüllülük Yönetimi	22
1.3.8. Türkiye’de Gönüllülük.....	23
1.4. Spor Etkinliklerinde Gönüllülük	23
1.4.1. Spor Etkinliklerinde Gönüllü Rollerini.....	24
1.4.2. Gönüllü Katılımcıların Spor Etkinliklerine Etkileri	25
1.5. Motivasyon Kavramı	26
1.5.1. İçsel Motivasyon	27
1.5.2. Dışsal Motivasyon	27
1.5.3. Amotivasyon	28
1.6. Gönüllü Motivasyonu	28
1.6.1. Gönüllü Motivasyonunun Spor Etkinliklerine Etkisi	30

İKİNCİ BÖLÜM GEREÇ ve YÖNTEM

2.1. Gereç ve Yöntem.....	32
2.1.1. Gereç.....	32

2.1.1.1. Araştırmanın Önemi.....	32
2.1.1.2. Araştırmanın Amacı	32
2.1.1.3. Hipotezler	32
2.1.2. Yöntem	33
2.1.2.1. Araştırmanın Evreni Ve Örneklemi	33
2.1.2.2. Araştırmanın Örneklem Yöntemi.....	33
2.1.2.3. Veri Toplama Araçları.....	34
2.1.2.3.1. Kişisel Bilgi Formu	34
2.1.2.3.2. Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Ölçeği (SEGMÖ)	36
2.1.2.4. Kullanılan Ölçüm Araçlarının Geçerlilik Ve Güvenilirlik Analizi.....	37
2.1.2.5. Veri Toplama Araçlarına İlişkin Betimsel İstatistikler	38
2.1.2.6. Veri Toplama Yöntemi.....	40
2.1.2.7. Verilerin Analizi.....	40
2.1.2.8. Araştırmanın Varsayımları Ve Sınırlılıkları	41
2.2. BULGULAR.....	42
2.2.1. Frekans Analizleri	42
2.2.1.1. Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Ölçeği Frekans Analizleri	42
2.2.2. Hipotez Testlerine İlişkin İstatistikler	46
2.2.2.1. Hipotez Testleri Bulguları.....	47
2.3. TARTIŞMA ve SONUÇ	58
2.3.1. Tartışma.....	58
2.3.2. Sonuç.....	62
2.3.3. Öneriler	62
KAYNAKLAR.....	65
EKLER.....	70
Ek-1.Kişisel Bilgi Formu.....	71
Ek-2.Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Ölçeği	72
Ek-3.Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Ölçeği Kullanım İzni	73
Ek-4.Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Kabul Raporu	75

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Spor Etkinlikleri Türleri.	11
Şekil 2. Spor Etkinliklerinde Gönüllü Rollerini.	25

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Gönüllülerin Kişisel Bilgi Formuna İlişkin Dağılım.....	35
Tablo 2. Gönüllülerin Spor Aktivite Formuna İlişkin Dağılım	35
Tablo 3. Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Ölçeği Geçerlilik ve Güvenirlilik Analizi Bulguları	38
Tablo 4. Veri Toplama Aracı ve Alt Boyutlarına İlişkin Betimsel İstatistikler.....	39
Tablo 5. Normal Dağılım Test İstatistikleri.....	39
Tablo 6. Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Ölçeği Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	42
Tablo 7. Cinsiyete Göre Gönüllük Motivasyonları Arasındaki Farkı İnceleyen Bağımsız Örneklem T-Testi.....	47
Tablo 8. Yaş Gruplarına Göre Gönüllülük Motivasyonu Bakımından Farkları Sınayan Anova Testi Bulguları.....	48
Tablo 9. Medeni Duruma Göre Gönüllük Motivasyonları Arasındaki Farkı İnceleyen Bağımsız Örneklem T-Testi	50
Tablo 10. Eğitim Durumuna Göre Gönüllülük Motivasyonu Bakımından Farkları Sınayan Anova Testi Bulguları	51
Tablo 11. Mesleğe Göre Gönüllülük Motivasyonu Bakımından Farkları Sınayan Anova Testi Bulguları	52
Tablo 12. Gelir Duruma Göre Gönüllük Motivasyonları Arasındaki Farkı İnceleyen Bağımsız Örneklem T-Testi	54
Tablo 13. Lisanslı Sporcu Olma Duruma Göre Gönüllük Motivasyonları Arasındaki Farkı İnceleyen Bağımsız Örneklem T-Testi	55
Tablo 14. Lisanslı Sporcu Geçmişine Göre Gönüllülük Motivasyonu Bakımından Farkları Sınayan Anova Testi Bulguları	56

SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ

ANOVA	Tek Yönlü Varyans Analizi
FIFA	Federation Internationale de Football Association
KMO	Kaiser Meyer Olkin Örneklem Yeterliliği Ölçütü
SEGMÖ	Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Ölçeği
SEVMS	Special Event Volunteer Motivation Scale
min	Minimum
max	Maximum
F	F değeri
N	Frekans
p	P değeri
sd	Standart Hata
ss	Standart Sapma
t	t değeri
\bar{x}	Ortalama
%	Yüzde Değeri

GİRİŞ

Sporun tarihsel zaman içinde ortaya çıkışı ve gelişimi, insanın doğayla mücadelesi ile başlayıp zaman içerisinde gelişimini sürdürmüştür. Zorlu doğa şartlarında yaşamını sürdürebilmek için beslenmek, korunmak, barınmak gibi sebeplerle kendiliğinden ortaya çıkan birtakım eylemler zaman içerisinde bazı kurallarla ve amaçsal değişikliklerle günümüze kadar gelerek spor olarak bilinen eylem bütünlüğünün ana temasını oluşturmuştur. Tarihteki ilk sporlar ister araçlı, ister araçsız yapılsın, savunma ve saldırı kökenli olup bir başka ifadeyle, insanın doğayla girdiği ölüm kalım savaşına maruz kalarak zorunlu bedensel eylemlerinden kaynaklanmıştır (Mirzeoğlu,2006: 8). Sporun insan hayatına dahil olması sonucunda, okullardaki beden eğitimi ve spor dersleri ile fiziksel aktivitenin günlük yaşamdaki kullanımı ve sağlık amaçlı çeşitli uygulamaları görülmeye başlamıştır. Özellikle Amerika’da görülen spor yatırımları eğitimin dışına çıkmaya başlamış, ülkeler daha sonra spor politikaları oluşturmak için farklı girişimlerde bulunmuşlardır. Modern olimpiyatların başlatılması sporun daha büyük kitlelere yayılmasını ve bir spor felsefenin oluşmasını sağlamıştır. Spor olgusu gittikçe büyüyerek gerek hizmet alanında, gerek üretim alanında, gerekse organizasyon açısından bir sektör halini almıştır (Basım ve Argan, 2009: 5). Günümüze geldiğinde ise spor, sosyal toplumun bir parçası olarak, gerek sağlık alanında bir tedavi unsuru olarak olsun gerek insanların günlük hayatlarının bir parçası halini alarak olsun, bireyin hayatını ve yaşam tarzını derinden etkileyen bir olgu olmasıyla dünyanın en büyük sektörleri arasında yer almaktadır. Sporun ekonomik boyutunun büyüklüğü 1 trilyon doları aştığı söylenmektedir. Spor etkinlikleri televizyon yayınları ile dünyadaki çoğu insan tarafından ilgi ve merakla izlenilmektedir. Spor; kültür, eğitim, eğlence, iş, herhangi bir akım ve daha birçok alan içerisinde görülebilmektedir (Ekmekçi, 2016: 13).

Kişilerin kendi zamanlarını, deneyimlerini, kabiliyet ve çabalarını, bilgi birikimlerini herhangi bir karşılık beklemezsizin topluma fayda sağlamak amacıyla çeşitli organizasyon ve etkinliklerde kullanması gönüllülük kavramı olarak açıklanmaktadır. Gönüllülük en genel ifadesiyle kişilerin topluma dahil olmasıdır. Son zamanlarda dünya genelinde önemini giderek artıran spor etkinlikleri de kişilerin yaşamları içerisinde ayırdıkları serbest zamanlarında dahil olabilecekleri bir fırsat sunmaktadır. Özellikle mega çaptaki spor etkinlikleri 1990 senesi itibariyle sadece

profesyonel sporcular tarafından rekabet edilen ve ülkelerin temsil edildiği bir platform olmanın yanında ev sahibi ülkelere hem ulusal kültürlerini tanıtmada anlamında da küresel bir kanal görevi görmektedir. Bu tür organizasyonlar aynı zamanda halk tarafından da yoğun ilgi ile takip edilmektedir. Kişilerin gönüllü katılımları ile spor etkinliklerine sağladıkları destek yerel, ulusal ve uluslararası alanda oldukça önemli bir insan kaynağı oluşturmaktadır. Gönüllü katkısı bu anlamda spor etkinliklerinin üretimi açısından oldukça önemli bir girdi olarak görülmektedir (Kara, 2012: 78-89).

Günümüzde özellikle uluslararası spor etkinliklerinin birçok biriminde binlerce gönüllünün görev aldığı bilinmektedir. Yer aldıkları etkinliklerin başarılı olmasındaki en önemli katkı gönüllüler ile elde edilmektedir (Giannoulakis vd., 2008: 191-200). Bu nedenle spor etkinlikleri hedeflerinin gerçekleşmesinde ücretsiz insan kaynağı olarak görülen gönüllüler oldukça önemli bir yer tutmaktadır.

Her gönüllünün kendine özgü özelliklerine uygun işlerde görev yaparak etkinliklerin başarılı bir şekilde sonuçlanmasını sağlayabilmektedir. Bu nedenle spor etkinliklerinde yer alan gönüllülerin gereksinimlerinin anlaşılması, neden gönüllü olduklarının öğrenilmesi, onların neler ile motive olduklarının bilinmesi hangi etkinliklerde hangi rollerde bulunacakları büyük önem taşımaktadır. Spor etkinliklerinin kendine has özellikleri bu etkinliklerde görev alan gönüllülerin çok daha özel motivasyona ihtiyaç duyduklarını göstermektedir (Wang, 2004).

Gelişmiş ülkelerde spor yönetiminin gönüllü birliklerin, kulüplerin ve bunların oluşturdukları ulusal federe yapıların üzerine kurulduğu görülmektedir. Ülkemizde de spor federasyonlarını çoğunlukla gönüllüler yönetmektedir. Bu örgütlerde gönüllü bireyler yöneticilikten malzemeciliğe kadar olan yelpazede spora ve sosyal sermayeye katkı sağlamaktadır. Sporda gönüllülük, hem gönüllü bireylerin hem de spor örgütlerinin karşılıklı olarak birbirlerinden yararlandıkları bir ilişkiler bütünüdür. Gönüllülerin bireysel ve sosyal ihtiyaçlarını ortaya çıkaran bu anlayış, birçok ülkede spor yönetiminin bel kemiği olmuştur (Öğüt vd., 2013: 49). Gönüllülerin etkinliklerde görev alması gerek ekonomik gerekse insan kaynaklarının niteliği bakımından önem kazanmakta ve son yıllarda uluslararası spor etkinliklerinin yönetiminde önemli bir çalışma alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Spor etkinliklerinde gönüllü insan kaynakları yönetimi çalışmaları birçok ülkede uygulanmaktadır. Aynı zamanda Avrupa Birliği spor politikası içerisinde gönüllülük önemli bir yer tutmaktadır (Sertbaş vd.,

2008: 41). Cuskelly'e (1995) göre, modern toplumun parçası olan gönüllük, spor etkinliklerinin işlevselliği bakımından da büyük bir öneme sahiptir. Başarılı bir şekilde organize edilmiş spor etkinliği düzenleyen komiteye, düzenlendiği kuruma ve bulunduğu şehre ekonomik, sosyal ve turistik fayda sağlar (Yıldız, 2015: 60). Bu sayede, spor etkinlikleri düzenlemenin önemi giderek artmaktadır. Spor etkinliklerine artan bu ilgiyle beraber, gönüllülere olan talep de artmıştır.

Spor etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde gönüllülere ihtiyaç duyulması ve gönüllü destekleri ile elde edilen sosyal ve ekonomik faydalar söz konusu olduğunda etkinlik yöneticilerinin spor etkinliklerinde görev alan gönüllülerin, gönüllülük davranışları altında yatan motivasyonları anlamaları gerekmektedir. Bu motivasyonların anlaşılması gönüllülerin işe seçilmesi ve işte tutulabilmesi ile ilgili stratejiler ve bilgiler sağlayacaktır (Berber, 2015: 2). Gönüllülerin farklı nedenlerle gönüllü olduğu bilinmekle birlikte, bu nedenlerin bilinmesi gönüllünün tanınması, yerleştirilmesi ve devamlılığının sağlanması için önemlidir. Gönüllüyü, spor etkinliklerinde görev almaya yönlendiren hedefler arasında toplumsal gelişim, kendi kişisel becerilerini geliştirmek, sosyal çevrenin etkisi, iş yaşamında başarı, etkinliğin başarısına katkıda bulunmak gibi birçok hedefler vardır (Çevik, 2015: 84). Kendi kişisel becerilerini geliştirmek ve organizasyon sürecinde değerlendirmek, organizasyon başarısına katkıda bulunmak, toplumsal gelişim, sosyal çevrenin etkisi, iş yaşamında başarı gibi hedefler bireyleri spor organizasyonlarında gönüllü olarak görev almaya yönlendirmektedir. Araştırmacıların son zamanlarda spor alanları içerisinde araştırdıkları konu, bireyleri spor etkinliklerinde gönüllü olarak görev yapmaya yönlendiren faktörlerin neler olduğudur. Bireyleri, gönüllü olmaya yönlendiren faktörlerin ve motivasyonlarının belirlenmesi spor etkinliklerinin yönetim stratejilerinin planlanmasında ve yeni sistemlerin hazırlanmasında önemli bir alanı oluşturmaktadır. Bu nedenle bireylerin gönüllü davranışlar sergilemelerindeki etmenler belirlendikten sonra birçok çalışma alanında kendilerine özgü olarak gönüllü olmaları sağlanabilecektir. Gönüllüleri organizasyonlarda görev almaya yönlendiren motivasyonel faktörler, sistematik bir şekilde incelenerek spor yönetimi ve etkinliklerin planlamasında ihtiyaç duyulan insan kaynakları yönetimi çalışmalarında önemli bilgilere ulaşılmasını sağlayacaktır (Sertbaş, 2006: 15, Çevik, 2015: 85). Bireyleri organizasyonlarda gönüllü olarak görev almaya yönlendiren nedenlerin ve motivasyonel faktörlerin belirlenmesi sadece hedef organizasyon sürecindeki bilgilendirme ile kalmayacaktır. Ulusal spor politikası

içerisindeki spor etkinliklerinde gönüllü insan kaynakları yönetimi stratejilerinin planlamasında da etkili olacaktır. Toplumsal spor kültürünün gelişiminde önemli bir yer tutan gönüllülük birçok spor etkinliğinin başarı ile yönetilmesine katkı sağlayacaktır (Sertbaş, 2006: 15). Spor etkinliklerinin içerisinde görev alan spor gönüllülerinin sayısı her geçen gün büyük rakamlara ulaşmaktadır. Dünyanın en büyük spor etkinliği sayılan Olimpiyatlar 'da yer alan gönüllü sayılarına bakıldığında, 2000 Sidney Olimpiyatları'nda 50.000 gönüllü, 2004 Atina Olimpiyatları'nda 40.000 gönüllü, 2008 Pekin Olimpiyatları'nda 100.000 gönüllü, 2012 Londra Olimpiyatları'nda 70.000 gönüllü ve 2016 Rio Olimpiyatları'nda yine 70.000 gönüllünün görev aldığı görülmektedir. Ülkemizde gerçekleştirilen spor etkinliklerine bakıldığında ise; 2005 Dünya Üniversiteler Yaz Oyunları'nda 9000 gönüllü, 2010 FIBA Dünya Basketbol Şampiyonası'nda 700 gönüllü, 2011 Dünya Üniversiteler Kış Oyunları'nda 2500 gönüllü, 2013 FIFA 20 Yaş Altı Dünya Kupası'nda 2500 gönüllü ve 2013 Akdeniz Oyunları'nda 5000 gönüllü, 2017 Vodafone 39. İstanbul Maratonu 1000 gönüllü, 2018 Vodafone İstanbul Yarı Maratonunda 500 gönüllü, 2019 Wings For Life World Run İzmir de 600 gönüllünün görev yaptığı görülmektedir (Fişne, 2017: 1). Ancak ülkemizde ulusal ve uluslararası düzeyde yapılan bazı spor etkinliklerine katılan gönüllülerin sayısı resmi olarak belirlenmemektedir. Bu alan ile ilgili bir sivil toplum örgütü olan Türkiye Spor Gönüllüleri Grubu'nun verilerine (WEB_1, 2021) göre 2012-2021 yılları arasında, 9 yılda 93 ulusal ve uluslararası spor etkinliği yapılmış, 45 bin 850 gönüllü başvurusu alınmış ancak 23 bin 396 kişi bu etkinliklerde görev almıştır. Yapılan organizasyonlara katılan gönüllü sayıları dikkate alındığında ulusal ve uluslararası spor etkinliklerinde binlerce gönüllünün görev aldığı söylenebilir. Gençlik ve Spor Bakanı Dr. Mehmet Kasapoğlu, gençlerin projelerine ve fikirlerine önem verdiklerini, Türkiye'nin genç nüfus yapısı ile gönüllülük faaliyetleri için en dikkat çekici, potansiyeli en yüksek, Avrupa'nın en büyük genç nüfusuna sahip olan ülkelerden olması bakımından, Bakanlık olarak 2019 yılını Gönüllülük Yılı olarak kabul ettiklerini açıkladılar (WEB_2, 2019). Yer aldıkları etkinliklerin başarılı olmasındaki en büyük katkıyı gönüllülerin sağladığı düşünülmektedir. Bu yüzden spor etkinliklerinin başarıyla gerçekleştirilmesinde, gönüllülerin çok büyük önemi bulunmaktadır.

Yukarıda bahsi geçen konular dikkate alındığında bu çalışmanın amacı, spor etkinliklerinde görev alan bireylerin gönüllülük motivasyonlarını belirlemektir. Bu sayede Türkiye'de yapılan spor etkinliklerinde görev alan gönüllü koordinatörlerine geri

bildirim vermek ve aynı zamanda gelecekte gönüllü olmak isteyen bireylere bilgi sağlamak hedeflenmektedir. Bunların yanı sıra gönüllülük ile ilgili çalışma yapacak araştırmacılara kaynak bir rehber oluşturulması düşünülmektedir. Ülkemizde konu ile ilgili olarak spor bilimleri alanında son on yılda çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Bu araştırma, etkinlik gönüllülerinin motivasyonunun spor alanı içinde yeni bir kavram olması ve literatürde spor etkinliklerinde görev alan gönüllülerin motivasyonlarıyla ilgili yapılan çalışmaların az olmasından dolayı alan yazınına katkı sağlaması açısından önemlidir. Bu çalışmanın öncelikle, aktardığı kuramsal bilgi yoluyla spor etkinliklerinde önemli bir yere sahip olan gönüllülüğün önemini vurgulayacağı ve gelecekte yapılacak olan spor etkinliklerinde yer alacak gönüllülerin motivasyonlarının belirlenmesinin spor bilimleri alanına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu tez çalışmasının spor bilimleri alanında gönüllük motivasyonu ile ilgili rehber niteliğinde bir çalışma olması düşünülmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.GENEL BİLGİLER

Bu bölümde etkinlik, etkinlik türleri, spor etkinlikleri, gönüllülük, spor etkinliklerinde gönüllülük, motivasyon ve gönüllü motivasyonu gibi konular hakkında bilgiler verilmektedir.

1.1. Etkinlik Kavramı

Etkinlik kavramının tarihi oldukça eski dönemlere dayanmaktadır. Anadolu'da zamanın en büyük medeniyetleri içerisinde gösterilen Hititler döneminde inanç etkinliklerine sıklıkla rastlanmaktadır. Türkiye'de de özellikle deve güreşleri ortalama 2400 senelik geçmişi ile yine Anadolu'da önemli bir kültürel etkinlik haline gelmiştir. 1950'den sonraki dönemde etkinlik kavramının bugünkü anlamını kazandığı görülmektedir. Bu dönemlerde gerek lokal gerek ulusal idareler tarafından gerçekleştirilen kültürel etkinlikler ortaya çıkmaya başlamış ve bu etkinlikler 1970 sonrasında hem kamu hem de özel sektör tarafından gerçekleştirilmeye başlamıştır (Silvers, 2004).

Etkinlikler en genel anlamda boş zamanlarda gerçekleştirilen aktiviteler olarak ifade edilmektedir. Gerekli serbest zamanı elde etmiş kişiler, eğlenmek, rahatlayabilmek; aile, arkadaş ve çevre ile bir araya gelebilmek için çeşitli faaliyetler göstermektedir. Bugün yaşanan birçok gelişim ve değişimle birlikte kişilerin etkinliklere katılım oranlarında da artış gözlemlenmiştir. Özellikle teknoloji alanında meydana gelen gelişmeler doğrultusunda insanlar sanal bir gerçeklik içerisinde yaşamlarını sürdürmeye başlamıştır. Kişilerarasında yüz yüze etkileşimin giderek azalmasına neden olan bu sanal dünya sonucunda insanlar insani değerlerini muhafaza etmek ve geliştirmek için "temas" içerikli deneyim arayışına girmiştir (Shona ve Parry, 2004).

Etkinlik kavramı İngilizce kökenli olup "event" kelimesi ile aynı anlamı ifade etmektedir. Etkinlik, birbirinden farklı birçok hedef doğrultusunda planlanan organizasyonların tanımlanmasında kullanılmaktadır. Bu organizasyonlar; spor, sanat, turizm ve sosyal etkinlikler ile ilgili olduğu gibi çok daha kompleks ve profesyonel bir

yapıda da gerçekleşebilmektedir (Argan, 2007).

Etkinlik, kişilerin mesai ve normal aktivitelerinin yanında sahip oldukları boş zamanlarında gerçekleştirdikleri, rutin içerisinde yer almayan faaliyetlerdir. Etkinliklerin gerçekleştirilmesindeki en önemli amaç, etkinliğe katılım gösteren kişilerin deneyim kazanmasını, eğlenmesini ve eğitilmesini sağlamaktır.

1.1.1. Etkinlik Türleri ve Özellikleri

Etkinliklerin genel bir sınıflandırma ile kategorize edilmesi, günümüzde her geçen gün farklı bir çeşidinin ortaya çıkması nedeniyle mümkün değildir. Fakat yapılan literatür taramasında araştırmacıların etkinlikleri içeriklerine, büyüklüklerine ve planlanma şekillerine göre değerlendirerek sınıflandırmalar yaptığı görülmektedir. Etkinlik türlerinin uluslararası alanlarda farklılık gösterdiği bir gerçektir. Fakat çalışmanın bu bölümünde etkinlik türleri;

- Ölçeğe Bağlı Etkinlikler
- Konusuna Göre Etkinlikler
- Planlanma Türüne Göre Etkinlikler
- Özel Etkinlikler şeklinde ele alınmıştır.

1.1.1.1. Ölçeğe Bağlı Etkinlikler

Etkinlikler birçok farklı kategoride ele alınmış olup büyüklüğün bu anlamda önemli belirleyiciler arasında yer aldığı belirtilmektedir. Büyüklük yalnızca coğrafi genişlik olarak nitelendirilmemekle birlikte etkinliğin katılımcı sayısı, medyada uyandırdığı merak ve ilgi, maliyet büyüklüğü, fayda oranı ile ölçeği belirlenmektedir. Ölçeğe bağlı etkinlikler de kendi içerisinde; (Kim vd., 2010)

Mega Etkinlik: 1987 senesinde Ritchie ve Yangzhou tarafından tanımlanan mega etkinlik, belirli bir zamanda, farkındalık konusunda yüksek, etkinliğin gerçekleşeceği bölgenin turizm destinasyonu açısından cezbedici olan etkinlikler mega etkinlik olarak ifade edilmektedir. Tüm ekonomi ve global medyayı etkileyebilmek gücünü barındıran bu etkinlikler, etkinlikler açısından en büyük olma özelliği taşımaktadır. Rekabetin gözlemlendiği mega etkinliklere örnek olarak; Dünya Kupası, Dünya Fuarları, Olimpik Oyunlar gösterilebilmektedir (Baum ve Lockstone, 2007).

Hallmark Etkinlik: Bu tür etkinlikler, genellikle kasaba, kent ya da bölgenin doğası ile bütünleşen ve ruhunu taşıyan etkinlikleri kapsamaktadır. Bu etkinlikler çoğunlukla gerçekleştikleri yerin adı ile ifade edilirken böylelikle yer ile ilgili büyük bir tanınırlığı da beraberinde getirmektedir. Hallmark etkinlikler "markalaşmayı" da içinde barındırmaktadır. Genel anlamda farkındalık üzerine gerçekleştirilen bu tür etkinliklere en önemli örnek Rio Karnavalı olarak gösterilebilmektedir (Terekli ve Çobanoğlu, 2018).

Büyük Etkinlik: Majör etkinlikler olarak da adlandırılan büyük etkinlikler, medyada uyandırdığı ilgi ve merak, etkinliğe katılım durumu ve finansal durumu açısından oldukça güçlü bir altyapıya sahiptir. Mega ve Hallmark etkinliklere kıyasla daha az büyüklükte olan bu etkinliklerinin etkililiği azımsanmayacak derecededir. Uluslararası birçok spor etkinliği bu kategori içerisinde değerlendirilmektedir. Aynı zamanda İngiltere Formula 1 yarışları da bu etkinliğe dahil edilmektedir (Güngör, 2014).

Yerel Etkinlik: Bu tür etkinlikler genel anlamda diğerlerine nazaran çok daha dar bir alanı temsil eden etkinliklerdir. Minör olarak da ele alınan yerel etkinlikler, bir ulusun yerel özelliklerini içeren etkinlikler arasında yer almaktadır. İllerde meydana gelen festivaller özellikle bu tür etkinliklere örnek olarak gösterilebilmektedir (Güngör, 2014).

1.1.1.2.Konusuna Göre Etkinlik

Etkinliklerin kategorilere ayrılması kapsamında etkili olan faktörlerden biri de içeriği ve konusudur. Spor, sanat, turizm, iş, yardımlaşma vb. etkinlikler bu kapsama dahil edilmektedir. Konusuna göre etkinlikler içerisinde yer alan aktiviteler aşağıda açıklamaları ile birlikte ele alınmıştır (Freedman, 2003).

Fuar ve Festivaller: Festivaller, yapıldığı zaman dilimi, bölge, katılımcı sayısı ve özel bir anlamı olan sanat gösterileri olarak ifade edilmektedir. Festivaller ile birlikte yeni kültürler ve yerler keşfedilmektedir. Fuarlar ise bir işletmenin pazarlama tekniği olarak ele alınmaktadır. Fuar ve festival farklı anlamlar içeren etkinlikler olsa da

kökenleri oldukça eskiye dayanmaktadır. Fuar kurumsal bir anlam taşıırken, festivaller içinde çok daha sanat barındırmaktadır (Freedman, 2003).

Sportif Etkinlikler: Spor amacı ile gerçekleştirilen bu etkinlikler birbirinden farklı büyüklükler gösterebilmektedir. Bu nedenle sportif etkinlikler kendi içerisinde de sınıflandırılmaktadır. Mega, takvimsel, tek seferlik ve vitrin etkinlikleri olarak dört kategori içerisinde ele alınmaktadır. Mega spor etkinlikleri; FIFA Dünya Kupası, Olimpiyatları kapsamaktadır. Takvimsel spor etkinlikleri; yılın belirli dönemlerinde gerçekleşen sportif faaliyetleri kapsamaktadır. Formula 1 bu alanda örnek verilecek bir spor etkinliğidir. Tek seferlik spor etkinlikleri, hem ulusal hem de uluslararası platformlarda televizyon izlenirliğinin yüksek olduğu etkinliklerdir. Vitrin spor etkinlikleri; spor faaliyetlerinin gelişimini destekleyen etkinliklerdir (Freedman, 2003).

Kültürel Etkinlikler: Kültür ve sanat anlamında gerçekleştirilen tüm etkinlikleri kapsayan bu etkinlik türü, genel anlamda karnavallar, dini etkinlikler, anma törenleri gibi birçok organizasyonu kapsamaktadır (Freedman, 2003).

1.1.1.3. Planlanma Türüne Göre Etkinlikler

Etkinlik yönetimi bağlamında gerçekleştirilen sınıflandırma içinde yer alan planlanma türü sıradan ve özel etkinlikler olarak iki başlıkta ele alınmaktadır. Özel etkinlikler kendi içinde küçük ve büyük şekilde ayrılmaktadır. Büyük etkinlikler hallmark ve mega olarak kendi içerisinde ayrılmaktadır (Babacan ve Göztaş, 2011).

1.1.1.4. Özel Etkinlikler

Özel etkinlikler, normal program dışında çok ender bir şekilde gerçekleştirilen etkinlikler olarak ifade edilmektedir. Tüketiciler açısından yaşam akışının ötesinde sosyal aktiviteleri ve boş zaman değerlendirmeleri açısından özel etkinlikler büyük bir fırsat sunmaktadır. Özel etkinlikler; serbest zaman, kişisel, kültürel ve işletme etkinlikleri olarak dört başlık altında gruplandırılmıştır (Shona ve Parry, 2004).

1.2. Spor Etkinlikleri

Küreselleşme ile birlikte tüm dünya genelinde meydana gelen değişim ve

dönüşüm sürecinin her alanı etkisi altına aldığı bir gerçektir. Bu alanlardan en önemlisi de bir endüstri dalı olarak nitelendirilen spor etkinlikleridir (Oldenboom, 2006).

Bir etkinliğin en önemli özelliği bir halk kutlaması şeklinde gerçekleşmesidir. Spor etkinlikleri, diğer etkinliklerde de olduğu gibi bir toplumun temel bağlarını güçlendirmekte ve gerginlikleri azaltmaktadır. Spor etkinlikleri özellikle insanlığın varlığından bu yana inançlar bağlamında tören şeklinde gerçekleşen halk kutlamaları şeklinde meydana gelmektedir. Milattan önce 776 senesinde gerçekleşen Antik Olimpiyat Oyunları tarihte spor etkinliklerine verilebilecek ilk örnektir. O dönemde olimpiyat oyunları yalnızca sportif bir faaliyeti ortaya koymak için değil aynı zamanda dini boyuta sahip bir kutlama olarak gerçekleştirilmektedir. 1994 senesinde Kış Oyunları adı altında Norveç'te gerçekleştirilen arkeolojik araştırmalar da bugünden dört bin yıl öncesinde spor yapan insanların tasvir edildiği mağara resimlerine ulaşmıştır. İki bin sene öncesine ait Mısır anıtlarında da benzer çizimler gözlemlenirken, elde edilen kalıntılar insanların bugünden binlerce sene öncesinde de özel kıyafetler giyerek yüzme ve dövüş sporlarında yarışmalar düzenlediğini ve yarışma sonunda ödüllendirildiğini göstermektedir. İlyada destanında da bir cenaze töreninde atletizm müsabakalarının törenin bir parçası olarak gerçekleştiğini içeren dizelere yer vermektedir (Oldenboom, 2006). Olimpiyat oyunlarının gelenekselden moderne geçişinde 1896 senesinde Atina'da düzenlenen oyunlar ile başladığı bilinmektedir. İlk modern olimpiyat savaş dönemlerini muaf tutarak dört senede bir başka bir ülkede gerçekleşerek günümüze kadar ulaşmıştır (Masterman, 2004).

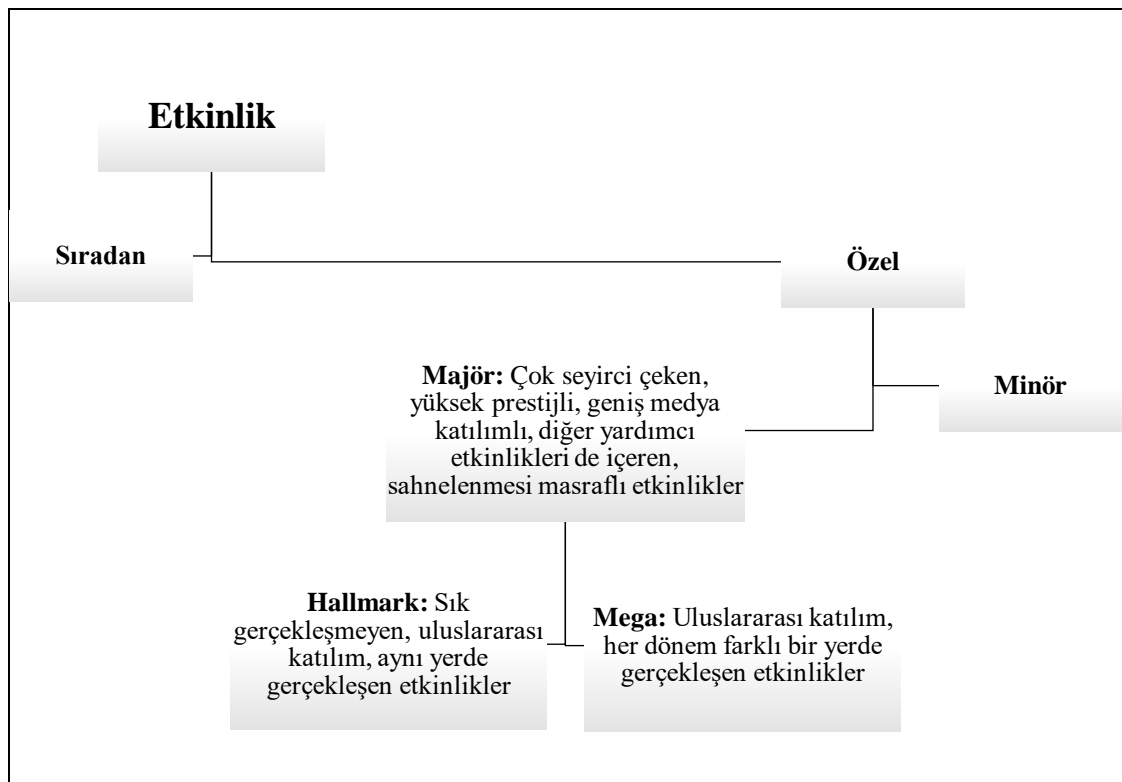
20. yüzyıl itibari ile spor kuralları ve karşılaşmaların uluslararası platformlarda standardize edildiği ve mevcut oyunların dünya genelindeki bir spor sistemine dönüştürüldüğü görülmektedir. Küresel bir boyut kazanan bu spor sistemi, farklı türdeki sporların dünya genelinde standardize edilmiş kurallar çerçevesinde oynanmasını sağlamıştır. İlk olarak ekonomik anlamda iyi durumda olan ülkelerde ortaya çıkan spor branşları giderek popülaritesini artırarak dünya çapında yayılım göstermeye başlamıştır. Olimpik sporların büyük bir kısmı Amerika Birleşik Devletleri, Japonya, Almanya ve İngiltere gibi gelişmiş ülkelerde ortaya çıkmıştır. Bu nedenle spor sisteminin küresel bir boyut kazanması modernleşme ile direkt olarak ilişkilidir (Berber ve Terekli, 2019).

Geleneksel kapsamda gerçekleştirilen sportif faaliyetlerin, modern spor sistemlerine geçişteki en büyük etkileri modern spor faaliyetlerinde gözlemlenmektedir.

Küresel boyut kazanan spor etkinliklerine olan ilginin de artış göstermesi faaliyetlerin ekonomik anlamda da büyümesine yol açmıştır (Monga, 2006).

1.2.1. Spor Etkinlik Türleri

Yapılan literatür incelemesinde büyük ölçekli spor etkinliklerinin "Mega" ve "Hallmark" kavramları ile ifade edildiği görülmektedir. Jago ve Shaw tarafından geliştirilen modelde spor etkinliklerinin türlerine ilişkin kavramlar açıklanmıştır. Spor etkinlik türlerine ilişkin kavramlar Şekil 1' de sunulmuştur.

Şekil 1. Spor Etkinlikleri Türleri Kaynak: Rofner, 2009.

Spor etkinlikleri ile etkinliklerin meydana gelen turnuvaların gerçekleştiği kentler ya da ülkelerin birbirinden bağımsız şekilde ele alınması oldukça zordur. Mega etkinlikler içerisinde yer alan Dünya Kupası ve Olimpiyatlar, genel anlamda uluslararası bir katılımın olduğu fakat gerçekleştikleri ülkenin her dönemde farklılık gösterdiği aktiviteleri içinde barındırmaktadır. Majör spor etkinliklerinde özellikle katılımcıların ve ziyaretçilerin etkinliğin düzenlendiği ülkeye gelip harcama yapması, spor etkinliklerinin finansal katkısını gözler önüne sermektedir. Bu tür etkinlikler toplumsal tanınmayı ve markalaşmayı desteklerken aynı zamanda toplumun dayanışması ve birlik

– beraberliğine de katkı sağlamaktadır. Spor etkinliklerindeki en net sınıflandırma ulusal ve uluslararası şekilde gerçekleştirilmektedir (Rofner, 2009).

1.2.1.1. Ulusal Spor Etkinlikleri

Ulusal anlamda gerçekleştirilen spor etkinlikleri ülke içinde yer alan farklı bölgelerden sporcu ve izleyicilerin katılımı ile gerçekleştirilen, kişisel ya da takım sporlarının yer aldığı ulusal faaliyetler olarak ifade edilmektedir. Bugün başarılı bir şekilde gerçekleşen ulusal spor etkinlikleri küresel anlamda pazarlama ve tanıtım stratejileri açısından büyük önem taşımaktadır. Ulusal spor etkinlikleri hazırlık, lokal ve bölgesel turnuvalar ile ulusal lig ve şampiyonaları içermektedir (Bjelac ve Radovanovic, 2013: 260-269).

1.2.1.2. Uluslararası Spor Etkinlikleri

Etkinlik tanımında da belirtildiği gibi bireyler tarafından tek başına gerçekleştirilmesi mümkün olmayan amaçların diğer insanlar ile bir araya gelinerek çaba, bilgi ve becerilerin sentezlenmesi sonucu gerçekleştirildiği bir sistemi ifade etmektedir. Spor etkinliklerinin büyüklük ve kapsamaları birbirinden farklılık göstermektedir. Senelik, daha sık ya da gün aşırı gerçekleştirilen aktiviteler hitap ettiği grup bakımından da değişiklik gösterebilmektedir. Bir etkinliğin uluslararası boyut kazanabilmesi için ölçeğinin büyük olması, planlı ve düzenli bir şekilde gerçekleştirilmesi oldukça önemlidir. Uluslararası spor etkinlikleri aynı zamanda büyük maddi yatırım gerektirmenin yanında çok büyük ilgi de uyandırmaktadır. Sayıları gün geçtikçe artan bu etkinliklerin getirileri için birçok ülke ev sahipliği konusunda büyük bir çaba içindedir (Monga, 2006).

1.3. Gönüllü ve Gönüllülük Kavramı

Gönüllü kavramı Latince "voluntas" sözcüğünden türemiştir. Çalışmalar açısından ele alındığında, mesai ve aileye ayrılan zaman dışında, toplumdaki diğer kişilere yarar sağlamak amacıyla hiçbir kişisel çıkarı olmayan ve ücret elde etmeyen kişi olarak ifade edilmektedir (Ferrand ve Chanavat, 2006). En genel anlamı ile gönüllülük, diğer insanların faydası için ücret alınmadan gerçekleştirilen işler olarak açıklanmaktadır. Toplumdaki kişiler, diğer kişilere hiçbir mali menfaat elde etmeden

yardımcı olmak için zaman harcayıp çaba sarf etmektedir (Ringuet, 2012: 154-161). Gönüllülük, kişilerin ya da kişilerin yaşamları içerisindeki serbest zamanlarının, kişisel bir çıkar olmadan, hiçbir baskıya maruz kalmadan kendi isteği ile pozitif değer kazanma adına gerçekleştirdikleri eylemler olarak da ifade edilmektedir (Ardahan, 2015: 40-53). Gönüllülük, günümüzde de ihtiyaç duyulan konulardan biridir. Gerek bireysel gerekse toplumsal alanda sosyal ve ekonomik kalkınmaya katkı sağlayan gönüllülük, toplumun bütünlüğüne ve refaha ulaşabilmekte etkili olmaktadır. Gönüllülüğün nihai amacı yardımlaşma ve diğer kişilere faydalı olma arzusunu içinde barındırmaktadır. Gönüllülük, gönüllü kuruluşların faaliyetlerinde bulunan hedeflerini gerçeğe dönüştüren bir eylemdir. Sosyal refah sağlama amacına yönelik olarak faaliyet gösteren gönüllü kuruluşların, toplumsal yaşamdaki rolleri ve önemi her geçen gün çoğalmaktadır. Gönüllü kuruluşların en önemli destekçilerinden biri istisnasız gönüllü çalışan bireylerdir. Bu kuruluşlar açısından her yaştaki gönüllülerle çalışmak, kuruluşun paydaş ağının ve faaliyet alanının genişlemesine imkan sağlamaktadır. Ayrıca gönüllü kuruluşlar gençlere gönüllülük sayesinde etkinliklere katılma, yeni tecrübeler edinme ve kendini geliştirme fırsatlarını sunmaktadır (Abban, 2016: 1). Gönüllülük, bir bireyin maddi karşılık beklemeden ya da başka bir çıkar beklentisi içinde olmadan, ailesi ya da yakın çevresi dışındaki bireylerin yaşam kalitesini artırmak ya da genel olarak toplumun yararına olduğu düşünülen bir hedefe ulaşmak için, yalnızca içinden gelerek ve doğru olduğuna inanarak, bir toplumsal girişime ya da bir sivil toplum kuruluşu (STK) bünyesindeki etkinliklere destek olması biçiminde tanımlanabilir. Gönüllüler; bilgi, deneyim, enerji, hoşgörü, paylaşımcılık, iyi beşerî ilişkiler, profesyonel yaklaşım, sorumluluk üstlenme gibi niteliklere sahip olabileceği gibi, bu nitelikleri taşımadığı halde toplum için bir şey yapmak isteyen bireyler de olabilir. Bir gönüllünün taşıması gereken ilk ve vazgeçilmez nitelik samimi olarak “gönüllü” olmasıdır (Güder, 2006: 4). Gönüllüyüm demek için; Kendini tanımak, ne yapmak istediğini bilmek, neler yapabileceğini bilmek, gerekli zamanı ayırabilmek, takım çalışmasına uyum gösterebilmek, gerçekleştireceğiniz çalışmanın sorumluluğunu alabilmek gerekir (Güçlü vd., 2013: 15).

Herhangi bir zorlama ya da dayatmaya uğramadan, bir etkinliğin hayat bulması sürecinde çeşitli görevler alan kişiler “gönüllüler” ele alınmaktadır. Gönüllülerin yer aldıkları görevler; spor, sağlık, güvenlik, destek programlarının yönetim ve denetimini kapsamaktadır. Kişilerin bu tür aktivitelerde gönüllü olarak yer almalarındaki en önemli

sebepler, aktivitenin gerçekleşeceği topluma fayda sağlamak, sosyalleşmek, eğlenmek, yardımlaşmak, eğitim ve kariyer fırsatları yakalamak gibi birçok amacı içinde barındırmaktadır (Berber ve Terekli, 2019:95-121).

Birleşmiş Milletler tarafından 2001 senesinde gerçekleştirilen "Gönüllü Yılı" kutlamalarında gönüllü davranışları ile ilgili tanımlayıcı üç kriterden bahsedilmiştir. Bu kriterler (Dingle vd., 2001: 1-36);

1. Kişisel mali yararın elde edilmemesi; Gönüllülerin yer aldıkları etkinliklerde kişilerin aldığı mali desteğin yaptıkları işin pazar hacminden büyük olmasında "gönüllülük" kavramından bahsetmek doğru olmayacaktır. Fakat gönüllülerin etkinliklerin amaçları doğrultusunda yaptıkları harcamalar organizasyonlar tarafından destek görebilmektedir. Böylece kişilerin gönüllü olarak yer aldıkları etkinliklerde yaptıkları cepten harcamaların önüne geçilerek, gelir seviyesi yüksek olmayan bireylerin bu etkinliklerde gönüllü olmamasının da engellenmesi sağlanmaktadır.

2. Kişinin hür iradesi ile gerçekleşmesi; Gönüllülükte esas olan kişinin hiçbir baskı ya da dayatma sonucu değil kendi isteği ile gönüllü olmasıdır. Fakat günümüzde gönüllülük çevre baskısı, sosyal hayat içerisinde yer edinme durumu gibi baskılar sonucu ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda okullar tarafından öğrencilerin bu tür projelerde yer alması ya da işletmelerin çalışanlarını bu tür aktivitelerde görevlendirmesi de gönüllülük etkinliklerinde baskıyı gözler önüne sermektedir.

3. Gönüllünün yanında çevreye yarar sağlaması; Gönüllü etkinlikleri kişilerin serbest zamanlarını değerlendirme faaliyetleri olarak ifade edilebilmektedir. Fakat esas olan gönüllünün kendisi ve ailesi dışında bir yararı içermesidir.

Her yıl çok sayıda gönüllü zamanlarının ve enerjilerinin önemli bir kısmını başkalarına yardım etme amacıyla değerlendirmektedir. Bu anlamda gönüllüler, katıldıkları etkinliklerin yönetimine hem herhangi bir mali kayıp yaşatmadan hem hizmetlerin aksamadan devam ettiren hem hizmetlerin kalite ve zenginliğini yükselten bir katkı sağlamanın yanında toplumsal dayanışmayı da desteklemektedir. Özellikle büyük etkinlikler içerisinde yer alan gönüllüler, bu etkinliklerin gerçekleşmesi ve başarılı bir sonuca ulaşması için oldukça önemli bir insan kaynağı girdisi olarak ifade edilmektedir. Etkinliğin itibarının artışı, yapıcı tutumlar ile geri dönüşlerin hızlı bir şekilde alınışı, etkinlik kalitesinin yükselişi ile gönüllüler, yalnızca ekonomik katkının

yanında birçok artıyı da beraberinde getirmektedir (Wang, 2014: 754-771).

Gönüllüler hem yerel hem ulusal hem de uluslararası platformda birbirinden farklı düzeylerdeki etkinliklerde yer alarak toplumların yaşamlarına katkı sağlamaktadır. Gönüllü sektörünün var olmadığı düşünülduğünde birçok gelişmiş ülke vatandaşlarının bile mevcut giderlerinden çok daha fazla ödeme yaparak yaşamlarını devam ettirecekleri bir gerçektir. Spor alanında gönüllülerin önemi ele alındığında; gönüllülerin Olimpiyat Oyunları ya da Dünya Kupaları gibi önemli birçok uluslararası spor etkinliğinde hem finansal hem de insan kaynağı açısından vazgeçilmesi mümkün olmayan bir katkı sağladığını görmek mümkündür. Adı geçen büyük spor etkinliklerinin başarısı, etkinlikler ile özellikleri uyumlu, yeterli motivasyona sahip kişilerin gönüllü olması ile doğrudan etkilidir. Gönüllü insan kaynağının mevcut olmadığı ve katkısının alınmadığı durumlarda mega spor etkinliklerinin gerçekleştirilmesi zorlaşacaktır. Bu kapsamda, küçük ya da büyük spor etkinliklerinin başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesinde gönüllülerin payı oldukça fazladır. Bu nedenle spor etkinliklerinin başarısı açısından gerekli niteliklere sahip gönüllülerin katılımının sağlanması ve ilgili gönüllülerin elde tutulması büyük önem taşımaktadır (Kim vd., 2010: 25-38).

1.3.1. Gönüllülük Nedenleri

Gönüllülük, bir insanın yaşamı boyunca sosyalleşme, tatmin duyma ve kendini gerçekleştirme anlamında önemli bir aracı olarak ifade edilmektedir. Kişiler hayatlarında buldukları evreler ışığında birçok değişik sebep ve motivasyon unsurları ile gönüllülük yapmaktadır. Gönüllülük nedenleri bu anlamda gönüllülüğün gerçekleştiği alana bağlı olarak da değişim gösterebilmektedir. Genel anlamda kişisel gelişime katkıda bulunması, sosyal çevrenin genişlemesi, faydalı olma ihtiyacı, takım çalışmasında yer edinme duygusu gibi gönüllü etkinliklerin sunduğu olanaklardan yararlanma amacıyla gönüllülük gerçekleştirilebilmektedir. En genel ifadesiyle gönüllülük nedenlerini aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür (Göker, 2009: 5; Güçlü vd., 2013: 14; Güzel vd., 2015: 84-91) ;

- Bir değişim sürecinde yer almak
- Serbest zamanları faydalı bir iş doğrultusunda değerlendirmek
- Eğlenceli vakit geçirmek
- Hayat telaşı içinden kaçmak

- Yardım duygularını tatmin etmek
- Yeni deneyimler kazanmak
- Becerilerini geliştirmek
- Yeni bir çevrede var olmak
- İnanđıklarının arkasında durmak, destek vermek
- Saygınlık kazanmak
- Etkileşim içinde olmak
- Geleceği şekillendirecek adımlar atmak,
- Hızlı ve etkin öğrenme fırsatı sağlamak,
- Çevre ve sosyal alanlarını geliştirme çalışmalarına katkı sağlamak,
- Belirli bir çalışma takvimi uygulayarak çalışmak,
- Üzerine düşen sorumluluğu yapabilmek,
- Becerilerini paylaşmak,
- Kendini iyi hissetmek,
- Toplumsal problemlere aktif bir katılımcı olarak çözüm bulmak,
- Belirli bir konuda tecrübe kazanmak,
- Toplum içerisine karışmak,
- Öğrenmek,
- Toplumsal ödevleri gerçekleştirmek,
- İnsan kaynağı temininde bulunmak,
- Yeni bir çevre ve toplumsal konum edinmek,
- Parasal desteğin bir alternatifi olmak,
- İnanç
- Toplumsal problemlere çözüm bulmak, fark yaratmak, yararlı olmak,
- Başarıya ulaşmak için her zaman daha iyinin arayışı içine girmek,
- Yaşam standardında gelişim sağlayabilmek,
- Kendi davranışları ve gelecekleri için sorumluluk almak.

1.3.2. Gönüllüler Neden Önemlidir?

Gönüllü yönetiminin ilk adımı, gönüllerin hangi konularda ve ne tür becerileri olduklarını belirleyerek desteğine ihtiyaç duyduklarını tespit etmeleri önemlidir.

Gönüllülerden destek alınması kurumun başarısının göstergesidir.

Gönüllülerle çalışması kurumun tanınırlığını artırır, hizmet ve çalışmalarının toplum tarafından görülmesini sağlar. Gönüllüler bir anlamda, kurumlar, örgütler ve topluma nüfuz etmiş temsilciler ile toplum arasında birer iletişim aracıdır ve köprü görevi görür.

Gönüllüler, kurum ve örgüt hizmetlerinin daha etkili olmasını sağlar. Örneğin, hizmet alan kişilerin, gönüllülerin özverili çalışmalarını görmesi kurum ve örgütlerin etkisini artırır.

Kısıtlı bütçelerle ve güçlkle yürütülen projeler, gönüllülerin desteğiyle olanaklı hâle gelip, hayata geçirilebilir.

Gönüllülerin verdiği destek, profesyonel olarak çalışan ekip açısından da teşvik edici bir unsurdur, ekip içinde motivasyon sağlar.

Konusunda uzman olanların, eğitim seviyesi yüksek ve/veya proje konusunda deneyim sahibi kişilerin, gönüllü olarak katılımı çalışmalarındaki verimliliği, etkiyi ve çalışma kalitesini olumlu yönde etkiler (Güder, 2006: 6; Göker, 2009: 6).

Ayrıca gönüllü bir etkinliğe başlamadan önce kendini tanınması, farkında olması da önemlidir. Toplumda çözüme yönelik bir çalışmadan söz edildiğinde herkesin bir fikri vardır; ne yapılması gerektiğine ilişkin çeşitli öneriler geliştirmekten kimse kendini alamaz. Ama kritik soru; “Sen olsan ne yapardın?” değil, “Sen ne yapabilirsin?” olmalıdır. Bireylerin gönüllülük çerçevesinde yapmak istediklerinin ile gerçekte yapabilecekleri ile uyumlu olması önemlidir. Kurumların ve örgütlerin yanıt bulması gereken en kritik sorusu budur? “Hangi ihtiyacı karşılamak üzere yola çıkıyorsun ve ne yapacaksın?” Kurumlar için net tanımlanmış misyon ve vizyonun önemi gibi bireylerin de gönüllülükte yapmak istedikleri ile yapabileceklerinin uyumu önemlidir (Güçlü vd., 2013: 13).

1.3.3. Gönüllü Sayısının Artışının Nedenleri

Yapılan akademik çalışmaların artmasından, gönüllülüğün tartışıldığı çeşitli forumlardan ve özellikle Olimpiyat Oyunları ya da Dünya Futbol Kupası gibi önemli spor organizasyonları ve doğal afetlerle bağlantılı olarak medyada geniş yer kaplamasından gönüllü sayısının her geçen gün arttığını anlayabiliriz. Bireylerin gönüllü olma arzularının artmasının çeşitli sebeplere dayandırılabilir. Bireylerin işlerinin haricindeki serbest zamanlarında verimli olabilme istekleri, kendi ilgi alanı ile ilgili bilgi, beceri kazanma istekleri, toplumda gördükleri bir aksaklığa karşı karar

vericilerle işbirliği yaparak destek olabilme istekleri nedenlerden sadece birkaçıdır. Konuyla ilgili yönetimlerde sivil katılım biçimi olarak gönüllülüğe yönelik desteğini artıran bulgular söz konusudur. Bu desteğin amacı sadece sunulan hizmetlerin artması değil, aynı zamanda sosyal uyum ve bağlılığı destekleyen değerlerin de teşvik edilmesidir. Gönüllülüğe yönelik oluşan ilgi 2001’de Dünya Gönüllüler Yılı ile başlamış olmamasına rağmen, pek çok yeni gönüllü önceliğin kökenlerini bu tarihe dayandırdığını düşünmek mümkündür (Çevik, 2012: 5).

1.3.4. Gönüllülük Ne Sağlar? Bireye Neler Kazandırır?

Gönüllü olarak yapılan etkinlikler de bir kazanç beklentisi güdülmese de kişilere çeşitli nitelikler kazandırabilir. Bu kazançlar, bir anlamda, bireyleri gönüllü olarak çalışmaya motive eden nedenlerle örtüşmektedir:

Haz ve manevî zenginleşme: Gönüllü, karşılık beklemediği için topluma yarar sağlamanın hazzını yaşar, tecrübe ve deneyimlerini geliştirir. Yapılan çalışma ne kadar sıkıntılı ve sorunlu olursa olsun, zamanı ve olanakları en verimli biçimde değerlendirmek ve elde edilen sonuçtan keyif almak, gönüllü çalışmanın en teşvik edici unsurlarındandır. Yer aldığı etkinliklerin sonunda edindiği tecrübe ve deneyimlerin yanı sıra, haz ve manevi zenginlik elde eder.

Özgüven gelişimi: Bireyin kendini gerçekleştirme ihtiyacı ile başladığı ve kendini faydalı hissettiği bir ortamla, özgüvenin artması arasında, paralellik olacaktır. Özellikle, henüz öğrenci olan, meslek yaşamına atılmamış ya da profesyonel yaşamdan uzak, toplumsal bir projede deneyimi olmayan vb. bireyler için, bir kurum bünyesinde diğer gönüllü ve profesyonel ekiple birlikte çalışmak, bireyin başka toplumsal projelerde ve etkinliklerde kendine güveninin artmasını sağlayacak, yaşam tatminlerini arttıracaktır.

Ekip çalışması becerilerinde artış: Bir iş tecrübesi ya da deneyimi olsun ya da olmasın, gönüllülük çalışmalarında belli bir hedef doğrultusunda uyum, iş bölümü, işbirliği içinde başarı sağlama ve disiplinle çalışmayı öğrenerek becerilerini geliştirip, yeni yeteneklerini fark edebilirler. Ekip içinde sorumluluklar üstlenen ve ekibi koordine eden bireyler ise, bu süreçte liderlik özelliklerini de geliştirebilecektir.

Toplumsal konum, yeni bir çevre ve arkadaşlıklar: Toplum kalkınması için çalışan gönüllülerin toplumda itibarı artabilir ve toplum tarafından daha fazla desteklenebilir. Bu itibar ve destek, gönüllünün hizmet götürdüğü hedef gruplardaki

bireyler tarafından gösterilebileceği gibi, kurum ve örgütlerde ya da toplumun geneli tarafından da ifade edilebilir. Gönüllülerin farklı toplumsal çalışmalara yarar sağlaması açısından da yapmış oldukları etkinliklere örnek oluşturabilir. Gönüllü bireylerin karşılaştıkları ilgi ve takdir, çalışma yapmış olduğu grubun bireylerinden ya da diğer insanlardan kendini daha üstün görme hakkını vermez. Çünkü 'Alçakgönüllülük', gönüllülüğün erdemlerinden biri olmalıdır. Bireylerin gönüllülük çalışmaları ile edindikleri yeni çevre hiç şüphesiz ki sosyal yaşamlarının da gelişimine olumlu katkıda bulunmaktadır. Bu katkılar ile gönüllülerin toplumsal kimliklerinin gelişmesine ve olumlu yönde değişmesine imkan sağlayacaktır. Gönüllülük çalışmaları ile edinilen yeni dostluklar, iş, okul ve aile yaşamının yanı sıra yepyeni bir sosyal çevre oluşturacak, önemli bir sosyalleşme imkanı sunacaktır. Bireyin topluma karşı duyarlılığı da geliştirecektir. İçeriği etkin bir özgeçmiş oluşturmaya katkı sağlayacaktır.

Yeni ilgi alanlar: Çalışma sahası ya da gönüllülerin dâhil olduğu etkinlik, daha önce hiç tanımadığı bir sahaya adım atmalarını sağlayabilir, yeni iş olanakları, yeni ufuklar ve uzmanlık alanları sağlayabilir. Bireyin çalışmak için iyi ve uygun kişi olduğunu göstermesinin bir yoludur. Gönüllüler bu yolla; sosyal fırsatlar ve sosyal statülerinde gelişmeler elde eder, serbest zamanlarını değerlendirme fırsatı bulur, kendilerini daha iyi hisseder, iş bağlantıları ve tecrübesi kazanırlar. Gönüllüler, gönüllülük sayesinde kariyer hedeflerini değiştirebilirler ve sevdikleri işleri yapabilirler. Kısacası gönüllülük, iş piyasasında olumlu sonuçlara yol açar. Gönüllü çalışmalar sayesinde iş tecrübesi kazanan gönüllüler kariyer beklentilerini yükselterek daha yüksek maaşlı ve nitelikli işlerde istihdam edilebilirler (Güder,2006: 4; Göker, 2009: 4; Gençlik Spor Bakanlığı, 2019: 22).

Bunların yanı sıra gönüllülüğün sağlık, kariyer, sosyalleşme, aidiyet gibi birçok alanda sağladığı faydaların yanında bedensel ve ruhsal olarak önemli faydaları bulunmaktadır. Gönüllülük yapan kişinin yanı sıra, gönüllülüğün yararlananlara ve topluma da çeşitli faydalar sağlamaktadır. Gönüllülük, sosyal sermayeyi geliştirdiği ve insanların yaşadıkları yerlere yararlı olmasını sağladığından dolayı ülkeler ve uluslararası kuruluşlar tarafından yoğun bir şekilde desteklenmektedir. Gönüllülük bireysel ve toplumsal sağlığı yükseltmek için bir araç olabilir. Aslında, gönüllülük, toplumu bir arada tutan ve işlemesine katkıda bulunan bir tutkaldır ve bu özelliğiyle toplumun yüzleştiği problemlerin üstesinden gelebilmesine imkan sağlar. Gönüllülük;

sivil değerleri aşlamak, politik davranışları yükseltmek ve demokrasiyi ve toplumu ilerletmek için bir yol olarak kabul edilir. Vatana hizmetin etkili yollarından birisi olan gönüllülük, toplum için faydalı emek sağlar ve sosyal sermayeyi inşa eder, sivil topluma katkı sağlar ve sağlıklı bir demokrasi için temeldir. Gönüllülük, bireylerin sahip oldukları öz değerler konusunda harekete geçmesini sağlar. Bireye temel değerlerini ve inanışlarını ifade etmek veya başkalarına aktarmak için imkan tanır. Gönüllü faaliyetler, insanları bir araya getirerek kendileri hakkındaki algılarını, duygularını ve etraflarındaki dünya hakkındaki bilgilerini değiştirir. Gönüllülük, insanların içinde buldukları topluma entegre olmasına ve sosyal uyumuna katkıda bulunmaktadır. Buna göre gönüllülük, sosyal değişimin önemli bir parçasıdır ve karşılanmayan sosyal ihtiyaçların belirlenmesinde, sosyal adaletsizlikle mücadelede ve dezavantajlı grupları güçlendirmede önemlidir. Gönüllüler gönüllü faaliyeti yerine getirmekten herhangi bir kazanç beklemeleler bile gönüllü olmaktan kişisel ve sosyal alanda faydalar elde etmektedirler. Gönüllülük daha sağlıklı, mutlu ve pozitif bir hayatla bağlantılıdır. Gönüllülüğün fizyolojik ve psikolojik sağlığın korunmasında olumlu etkileri vardır. Akıl sağlığının korunmasında ve yaşlılardaki hüznün ve yalnızlığın önlenmesinde gönüllülük önemli bir panzehirdir. Gönüllülüğün daha iyi fiziksel sağlık ve artan ömür süresiyle ilişkili olduğu görülmektedir (Gençlik Spor Bakanlığı, 2019: 22). Gönüllük bireylerin vakitlerini daha iyi değerlendirmede, yeni arkadaşlıklar ve çevre edinmede, iyi bir rol model olmada, kendilerine güven duygusunda artışta, yeni beceriler kazanmada, takım çalışması becerisi geliştirmede, liderlik becerilerinin gelişmesinde, kişisel olgunluk sağlamasında, iyimser bir bakış açısı kazandırmasında, çeşitli sağlık problemlerinde iyileşme görülmesinde ve günlük stresi azaltmada olumlu etkiler sağlamaktadır (Güçlü vd., 2013: 13).

1.3.5. Bireyler Niçin Gönüllü Olurlar?

Kendisine sosyal bir çevre edinerek yalnızlık duygusundan veya can sıkıntısından kurtulmak istemesinden,

İnanıldığı bir şeyi desteklemek istediğinden,

İlgili kurum ve kuruluşlarda yapılan faaliyetleri eğlenceli buluyor olduğundan ve dolayısıyla orada bulunmaktan zevk almak isteyeceğinden,

Yeni beceriler kazanmak istemesi veya sahip olduğu becerilerini etkinliklerde kullanarak geliştirmek istemesinden,

Kendisinde var olan birtakım yetenekleri başkalarıyla paylaşmak istemesinden,

Kendisini ihtiyaç duyulan birisi olarak görüp, bir problemin çözümüne dahil olmak istemesinden,

Ait olduğu sosyal çevrede önemli ve popüler birisi olmak istemesinden,

Yeni arkadaş ve dost çevresi edinmek istemesinden,

Sosyal ihtiyaçlardan doğan aidiyet duygusunu tatmin etmek istemesi gibi nedenlerle bireyler gönüllü olma ihtiyaçları duymaktadırlar (Yaman, 2005).

1.3.6. Bireyler Niçin Gönüllü Olmazlar?

Bireylerin niçin gönüllü olmadığını bilmek, onların niçin gönüllü olmak istediğini bilmekten daha önemlidir. Çünkü bireyler hiçbir neden olmadan, herhangi bir beklenti içine girmeden gönüllü olabilmekteler fakat neden gönüllü olmadıkları incelendiğinde, çoğunlukla altında önemli nedenlerin yattığı görülmektedir. Bu nedenlerden en çok karşılaşılanlar sıralanacak olursa:

Sorumluluk alarak kendini herhangi bir yere bağımlı hissetmek istemediklerinden,

Kimsenin onlara gönüllü olup olmayacağını sormadığından,

Yapabilecekleri herhangi bir şeylerin olduklarına inanamadıklarından,

Daha önce kötü tecrübeleri olduğundan, beklentilerini karşılamadığından, yaptığı faaliyeti küçümsendiğinden ya da sorunlu bir şekilde ayrılmak zorunda kaldığından,

Çok fazla sorumluluk altında bulunmak istemediklerinden,

Yapılan faaliyetlerin eğlenceli bir yönü olmadıklarını düşündüklerinden,

Özgüven eksikliklerinden dolayı bir işe başlamak istemediğinden,

Mevcut çalıştığı işine engel olacağını düşündüğünden,

Kişinin bir “gönüllü olma” anlayışına sahip olmadığından veya böyle bir alışkanlığı, geleneği çevresinde, ailesinde görmediğinden,

Ek masraf oluşacağından çekinmesinden ve bu masrafları gereğinden fazla gözünde büyütmesinden,

Bireylerin beklentileri ile kurumun beklentileri aynı seviyeye getirilememiş olması ve bu sebeple kişi beklentilerinin karşılanmadığı duygusuna kapılarak hayal kırıklığına uğradığından,

Bireyin kendisinden becerisine uygun işlerde görev verilmemiş, bu konuda herhangi bir yardım görmemiş ya da kapasitesinden daha fazlası istendiğinden,

Bireylerin bazı durumlarda sorumluluklarının gerektirdiği yetenekleri kendisinde göremeyip iç dünyasında bir eziklik duyduğundan,

Bireylerin üstlenmek istedikleri sorumluluk düzeyinin, kendi beklentisine uygun olmadığından,

Son olarak yönetim kadrosunun işleyişinin, kapasitesine uygun çalışma sergilemeyip aksaklıkların yaşanmasıyla gönüllü bireylerin arasında oluşan olumsuz durumların yaşanması gösterilebilir (Yaman, 2003).

1.3.7. Gönüllülük Yönetimi

Bugün gönüllüler, her anlamda gerçekleştirilen her etkinlikte oldukça önemli bir insan kaynağı niteliği taşımaktadır. Meydana gelen spor etkinlikler özellikle gönüllü altyapısına dayanmaktadır. Spor etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde büyük insan kaynağına gereksinim duyulmaktadır. Özellikle mega spor etkinliklerinin hem hazırlık hem de etkinlik sürecinde özellikle ekonomik anlamdaki etkileri ortaya çıkmaktadır. Ekonomik etkinlikte en önemli sonuçlarından biri yeni iş ve insan kaynağı alanının ortaya çıkmasına vesile olmaktadır. Bu tür insan kaynakları o etkinliğe özel bir şekilde sağlandığı gibi etkinlik sonrasında da taşınabilmektedir. Mega spor etkinliklerinde ücretli çalışandan fazla sayıda olan gönüllüler, etkinliğe ev sahibi yapan kent ve ülkelerde görev ve sorumlulukları üstlenmek üzere kendi hür iradeleri ile görev almaktadır. Spor etkinliklerinin gerçekleşmesinde bu anlamda gerekli olan insan kaynaklarının gönüllüler ile karşılanması, işgücü maliyetlerini de aynı oranda azaltmaktadır (Babacan ve Göztaş, 2011).

Gönüllülerin toplum içinde sağladığı hareketlilik ve etkileşim kanalları toplumların gelişmişlik düzeylerine de önemli katkı sağlamaktadır. Toplumdaki kişilerin gönüllü olarak etkinliklere katılması, gönüllüler açısından koordine olma, başarma ve değerlendirme yeteneklerinin de ortaya çıkmasında da oldukça önemlidir (Berber ve Terekli, 2019: 95-121). Bir ortak hedefin gerçekleştirildiği bu etkinliklerin sonunda sosyalleşme amacıyla gönüllülük hareketinin gerçekleşmesini de sağlamaktadır (Koşan ve Güneş, 2009: 1-18).

1.3.8. Türkiye’de Gönüllülük

Birleşmiş Milletler Gönüllüleri tarafından 2012 senesinde Türkiye için gönüllülük çalışmalarının yürütüldüğü birbirinden ayrı örgütlerin bir araya getirilmesi ile bir iş birliği ekibi oluşturulmuştur. Bu ekip 2013 senesinde Ulusal Gönüllülük Komitesi adı ile faaliyetlerini yürütmeye devam etmiştir. Ulusal Gönüllülük Komitesi ile hedeflenen, Türkiye içerisinde gönüllülüğe ihtiyaç duyulan alanların tespit edilmesi ve bu ihtiyacın giderilmesine yönelik çalışmaların gerçekleştirilmesidir (Sözmen, 2013).

Türkiye’de gönüllülük faaliyetleri doğrultusunda 30 Ekim 2019 tarihinde Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı arasında bir İş Birliği Protokolü imzalanarak öğrencilerin ve öğretim elemanlarının gönüllülük etkinliklerine katılımlarının artırılması amaçlanmıştır (Fişne, 2017).

Türkiye’de gönüllülük alanında gerçekleştirilen çalışmalarda Türkiye’de gönüllülük kavramının yeni ortaya çıktığı ve bu anlamda yetersiz kaldığı ifade edilmektedir. Batı ülkeleri ile karşılaştırıldığında Türkiye Sivil Toplumlarının gönüllülük açısından daha az etkin olduğu görülmektedir. Gönüllülük ile ilgili çok fazla büyük etkinliklerinin düzenlenmemesi gönüllülük faaliyetlerinin gelişmesinde önemli bir engel olmuştur. Fakat gönüllü kuruluşlarında gözlemlenen azlığa istinaden sivil faaliyet olarak yoğunlukla "hayır işlemek" adı altında bağışların gerçekleştirildiği, burs yardımlarının verildiği konulara daha fazla itibar gösterilmektedir (Yeğen vd., 2010).

1.4. Spor Etkinliklerinde Gönüllülük

Spor etkinlikleri içinde insan gücüne olan ihtiyaç giderek artmaya devam etmektedir. Hem resmi hem de tüzel spor kuruluşlarında ücretli görev yapan personeller ile birlikte gönüllü katılımcılar da spor etkinlikleri içerisinde yerlerini almaktadır. İlgili

spor etkinliğine göre kendi nitelikleri kapsamında görevlendirilen gönüllü katılımcılar, gerçekleştirilen spor etkinliklerinin hem verimini hem de kalitesini yükselten önemli unsurlar arasında yer almaktadır (Fişne, 2017).

Katılımcı açısından oldukça yüksek sayılardan bahsetmenin mümkün olduğu olimpiyat oyunları ile ilgili etkinliklerde gönüllü katılımcı sayısı da yüksek boyutlardadır. Dünya genelinde, ulusal spor etkinliklerinin içinde büyük önem taşıyan sporda gönüllülük düzenlemeleri, olimpiyat oyunları için vazgeçilmez bir nitelik taşımaktadır. Bugün bu tür etkinliklerde gönüllü personeller, profesyonel çalışanlar kadar aktif bir şekilde görev üstlenmektedir (Argan, 2007).

Spor etkinlikleri birçok farklı statüde kişinin yürütmesi ile gerçekleştirilmektedir. Hizmetlerin etkili olmasında etkinlik içerisinde görevlendirilen ve destekte bulunan iç ve dış tüm personelin beklentileri karşılayacak nitelikte olması gerekmektedir. Özellikle takım ruhunun oluşması ve bu ruhun etkinliğe yansıtılması büyük önem taşımaktadır. Takım ruhunun oluşumunda gerçekleştirdikleri hiçbir eylemden ücret almayacak olan gönüllülerin katkıları yadsınamaz bir gerçektir.

Spor etkinliklerinde gönüllü katılımcıların bulunması, toplumsal dayanışmanın, birlik ve beraberliğin yanında aynı zamanda gerçekleştirilecek spor etkinliğinin bütçesine de katkı sağlamaktadır. Gerek ulusal gerekse uluslararası bir spor etkinliğinin düzenlenmesi çok sayıda çalışanın istihdam edilmesi anlamına gelmektedir. Bu anlamda gönüllü toplulukların ekonomik anlamdaki destekleri, insan kaynağı olarak görülmeleri hem etkinliğin düzenlenmesinde hem de başarısında bir anahtar rolü taşımaktadır. Bu nedenle günümüzde de gönüllü katılımından bahsedilmeyen bir etkinliğin gerçekleştirilmesi oldukça zordur (Argan, 2007).

1.4.1. Spor Etkinliklerinde Gönüllü Roller

Spor etkinlikleri içerisinde gönüllü katılımcıların aktif rol üstlenebileceği görevler bir tablo halinde Şekil 2'de sunulmuştur.

Pazarlama	Gıda-Konaklama	Medya	İtibar
Gönüllü Yönetimi	Etkinlik Alanı Yönetimi	Topluluk Yönetimi	Finans & Bütçeleme
İlk Yardım	Etkinlik Operasyonu	Kriz - Risk Yönetimi	Kayıt

Şekil 2. Spor Etkinliklerinde Gönüllü Rollerini Kaynak: Ringuet, 2012: 154-161.

Araştırmalarda spor etkinliklerinde gönüllü yönetiminin ve koordinasyonunun çok daha kompleks bir yapıda olabileceği savunulmuş olup çeşitlik etkinliklerde birbirinden ayrı paydaşların da tabloya dahil edilebileceği belirtilmiştir. Spor etkinliklerinde birçok hedef ve motivasyonlar ile ihtiyacı olan başka kişilere yardımcı olabilmek için gönüllü olabilmektedir. Bugün spor etkinlikleri gönüllülüğün en önemli sahası olarak görülmektedir. Dünya çapında birçok ülkede spor etkinliklerinde gönüllüler en büyük kategoriyi oluşturmaktadır (Ranade, 2000: 45-65).

Spor gönüllüleri spor ve fiziksel etkinlikleri desteklemenin yanında bu etkinlikleri düzenlemek ve yürütmek için birçok rol üstlenen kişiler olarak belirtilmektedir. Spor gönüllüleri spor sistemlerinde birbirinden farklı kategorilerde görev almaktadır. Spor gönüllüleri, kendi hür iradeleriyle karar vermekte, hiçbir ücret almamakta ve üçüncü grup yararlanması sağlamaktadır. Spor gönüllülerinin yer aldığı birbirinden farklı roller, yetenek ve bilgilerine göre dağılmaktadır. Bu rollerin dereceleri, etkinliğin türüne, büyüklüğüne ve katılımcı sayısına göre şekillenmektedir. Bu nedenle bazı roller az bir hazırlık süreci gerektirdiği gibi bazı roller çok daha büyük bir hazırlık süreci ve katılımcıya gerek duymaktadır (Cuskelly vd., 2006).

1.4.2. Gönüllü Katılımcıların Spor Etkinliklerine Etkileri

Etkinlik, insanların tek başlarına gerçekleştiremediklerini mümkün olmadığı hedeflerin, başkalarının yetenek, bilgi ve çabalarının bir araya gelerek gerçekleştirilmesini sağlayan bir organizasyonlardır. Bu kapsamda spor etkinlikleri de

bir kişi tarafından üstlenilmesinin imkânı olmayan sporla aktiviteleri ile ilgili hizmetlerin gerçekleştirilmesini ifade etmektedir (Özşen, 2012).

Gönüllüler spor etkinliklerinde büyük önem arz etmektedir. Özellikle mega spor etkinliklerinde birçok gönüllü görev almaktadır. Olimpiyat oyunları en çok gönüllü talebi sunan etkinlikler arasında gösterilmektedir. Diğer birçok uluslararası spor etkinlikleri de gönüllüler ile desteklenmektedir. Spor etkinliklerinde gönüllülük etkisi, etkinliğin ötesine uzanmaktadır. Katılımcı olan gönüllüler etkinliğin düzenlendiği ülkeye de olumlu katkı sağlamaktadır. Etkinliklerde var olan gönüllü katılımı, toplumların turizmine, katma değer yaratmaya yardımcı olmaktadır. Spor etkinlikleri finansal anlamda ele alındığında ise gönüllüler en önemli insan kaynağını oluşturmaktadır (Berber ve Terekli, 2019).

Dünya çapında gerçekleştirilen spor etkinlikleri, özellikle küresel ekonominin hareketlenmesinde büyük maddi bir yükü de beraberinde getirmektedir. Dünyada günden güne öneminin arttığı spor etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde gönüllülerin katkısı bugün milyon dolarla ifade edilmektedir. Gönüllüler hiçbir dayatmaya maruz kalmadan kendi hür iradeleri ve istekleri ile etkinliklere katılım göstermekte, zaman ve enerjilerini bu tür etkinliklerin başarılı bir şekilde ortaya çıkmasında harcamaktadır (Berber ve Terekli, 2019).

1.5. Motivasyon Kavramı

Ekonomik anlamda ele alındığında gönüllüler katıldıkları etkinliklerde insan kaynakları bakımından büyük rol oynamaktadır. Bu etkinliklerde iş gücüne yönelik araştırma ve çalışmalar birçok ülkede uygulanmıştır. Avrupa Birliği tarafından spor politikası kapsamında da gönüllülüğün oldukça önemli olduğu vurgulanmıştır (Schunk ve Zimmerman, 2012).

Motivasyon, gönüllü etkinliklerde kişilerin seçimlerini etkileyen ve düzenleyen bir süreçtir. Motive edilen davranışlar, etkinliğin gereksinimlerine bağlı değişiklikler gösterebilmektedir. Motivasyon süreci, davranışların teşvik edilmesi, harekete geçilmesi, hal ve hareketlerin yönlendirilmesi, tercih edilmesi konusunda yol açma olarak tanımlanmaktadır. Maslow İhtiyaçlar Hiyerarşisi motivasyon kuramları arasında oldukça önemli bir yerde bulunmaktadır. Bu teori içinde temel ihtiyaçlar fizyolojik, güvenlik, sevgi, saygı ve kendini gerçekleştirme gibi beş grup olarak ele alınmaktadır.

Bu anlamda temel tatminlerin esas alındığı birçok koşulun gerçekleştirilmesi isteği motive olma ile doğrudan ilişkilidir. Karşılaşılan gereksinimler, aktif bir motivasyon unsuru olarak kabul edilemez. Motivasyonun en önemli kaynağı, kişinin iç dünyasında ve çevresinde olmak üzere iki grup içerisinde ele alınmaktadır. İçsel kaynaklı motivasyon, bireyin dışarı ile bağımlı olmamak kaydıyla sahip olduğu güdülerdir. Dışsal kaynaklı motivasyon ise kişilerin çevrelerinde ortaya çıkan olaylar olarak ifade edilmektedir (Şeker, 2015).

1.5.1. İçsel Motivasyon

İçsel bir motivasyon dıştan herhangi bir ödüllendirmeye tabi tutulmadan gerçekleşen eylemleri ifade etmektedir. İçsel anlamda edilen motivasyon eylemlerinin en büyük ödülü kendileridir. Kişiler bu nedenle eylemleri kendisi için gerçekleştirmektedir. İçsel ve dışsal motivasyon arasındaki en önemli farklardan biri bireysel nedenlerden kaynaklanan hisler ve algılardır (Ryan, 2009: 822-848). Özellikle memnuniyet kavramı, içsel anlamda meydana gelen eylemler sonucu ortaya çıkmaktadır ve kişilerin faaliyetlerinde bireysel bir neden hissiyatı için motivasyon kaynağıdır. İçsel anlamda gerçekleştirilen motivasyon, bir etkinliğin meydana getireceği sonuçlardan çok doğal tatminlerin ortaya çıkması için gerçekleştirilmektedir. Kişinin içsel motivasyonunun sağlandığında, dışsal etmenler, dayatmalar ya da ödül mekanizmalarından ziyade eğlenceli veya bir uğraş ile vakit geçirmesi açısından harekete geçmesi sağlanmaktadır. İçsel motivasyonun yapısı, benimseme, araştırma ve keşif bakımından eğilimleri olarak tanımlanmaktadır. İçsel motivasyon hem bilişsel hem sosyal gelişim açısından büyük önem taşımakla birlikte, hayattaki temel tatminlerin ve hareketliliğin kaynaklarını temsil etmektedir. Yapılan araştırmalarda kişisel performansta olumlu geri dönüşlerin kişinin içsel motivasyonunu yükseltmekte oldukça etkili olduğu belirtilmektedir (Ryan ve Deci, 2017).

1.5.2. Dışsal Motivasyon

İçsel motivasyonda eyleme katılımındaki en önemli amaç eylemin kendisi iken dışsal motivasyonda güdülen amaç ise eylem sonucunda elde edilecek fayda olarak ifade edilmektedir. Dışsal motivasyon, benliğin dışında bir tatmin elde etme konusundaki motivasyonu temsil etmektedir. Dışsal motivasyonda en önemli hedef, bir ödül elde etmek veya bir ödülünden kaçmaktır (Walker vd., 2006: 1-12).

Dışsal motivasyon, eylemlerin kendisinden ayrı bir sonucun elde edilmesi için bir eylemin gerçekleştirilmesini ifade etmektedir. Dışsal motivasyon, içsel motivasyon ile çelişki göstermektedir. Bir etkinliğin yalnızca kendisinden zevk alınması için gerçekleştirilmesi olarak ifade edilen içsel motivasyon dışsal motivasyona göre çok daha iç güdüsel olarak ele alınmaktadır (Koval ve Fortier, 1999: 355-368).

1.5.3. Amotivasyon

Motivasyonun olmadığı durum olarak ifade edilen amotivasyon, kişinin bir eylemi gerçekleştirme konusunda yeterli güdü ile eylem sonucunda elde edilecek sonuçların arasında bir bağlantının gerçekleşemediği ve kurulamadığı durumlarda kullanılmaktadır. Kişiler gerçekleştirilecek eylemlerde elde edilecek sonuçlar ile kendi güdüleri arasındaki olasılığı algılamadıklarında, yeterli güdülenme hissi yaşamadıklarında amotive olmaktadır. Öz Belirleme Kuramı içerisinde yer alan amotivasyon hali birçok şartta ortaya çıkmaktadır (Walker vd., 2006: 1-12).

Amotivasyon, bir kişinin insanların gerçekleştirdikleri eylemlerin sonucunu kontrol edemedikleri algısı neticesinde eylemlerin bireysel anlamda etkili bir şekilde yerine getirilmemesinin hissedilmesi sonucu ortaya çıkmaktadır. Yeterlilik ya da kontrol kaygısının yanında ilginin ve değer eksik olduğu durumlarda da amotivasyon durumu ortaya çıkmaktadır. Gerçekleştirilecek davranışların kişiler için hiçbir anlamı olmadığı durumlarda özellikle kişilerin gereksinimleri ile bir bağlantının olmadığı hallerde kişiler amotive duygusunu yaşamaya devam etmektedir. Amotivasyon aynı zamanda karşı koyma etkisi ile de ilişkilidir. Belirli bir eylemde amotivasyon olarak ele alınan durum, temel anlamıyla temel gereksinimlerin karşılanmasını engelleyen taleplere karşı koymak için esasında motive edilmiş bir hareketsizlik olarak da görülmektedir. Bu tür amotivasyon durumlarında sürelerin ve etkilerin farklı olduğunu söylemek mümkündür (Ryan ve Deci, 2017).

1.6. Gönüllü Motivasyonu

Gönüllülerin hangi sebepler ile etkinliklerde görev almak için hem zamandan hem enerjilerinden hem de çabalarından ortaya koymaktadır. Bu nedenle gönüllülük anlamında verilen kararlarda en önemli etkenlerden biri diğer insanlara yardım etme duygusudur. Bu kapsamda gönüllülerin harekete geçmesini teşvik eden en önemli güdü, yardım isteği olarak ifade edilmektedir. Fakat gönüllülerin anlaşılmasında ve etkinlik

yönetimi ile ilgili çalışmalarda diğer teşvik edici güdülerin dışarda tutulması mümkün değildir. Modern gönüllülük düşüncelerinde, gönüllü katkılarının kapsamı, süresi ve yapısı bakımından proje merkezli olduğu görülmektedir. Sosyal hizmet alanında gerçekleştirilen etkinliklerde görev alan gönüllüler, diğer insanları düşünme, sosyalleşme, duygusal bakımdan ihtiyaçlarını giderme anlamında birçok farklı motivasyon unsuru taşıdığı bilinmektedir. Eğlence aktiviteleri olarak düşünüldüğünde diğer kişiler ile birlikte bir eylemi gerçekleştirme ve bu eylemi gerçekleştirirken güzel vakit geçirme isteği de motivasyon faktörlerinden biridir. Serbest zamanlarını gönüllülük etkinlikleri ile değerlendiren kişiler hem zamanını hem enerjisini hem de gayretini diğer insanlara yardım etme ve inandığı bir amacın gerçekleşmesine adanmaktadır. Bunun yanında eğlenceli bir deneyim yaşamaları da oldukça önemli bir motivasyon etkenidir. Bunlar yanında gönüllüler, direkt olarak ya da dolaylı bir şekilde kendilerine veya tanıdıklarına yarar sağlamak amacıyla da gönüllü olarak görev alabilmektedir. Etkinlik içinde gönüllü olarak katılım gösteren kişilerin temel motive unsurları aşağıdaki şekilde ele alınmıştır; (Bang ve Chelladurai, 2009: 332-350)

- İtibar görme
- Saygınlık kazanma
- Bir eylemin parçası haline alma
- Sosyalleşme
- Etkileşim

Gönüllülerin bu etkinliklerde çok sayıda psikolojik gereksinimini de tatmin etmek amacıyla gönüllü olarak görev aldıklarını söylemek mümkündür. Gerçekleştirilen araştırmalarda elde edilen sonuçlara göre gönüllülüğün altı temel işlev ile yerine getirildiği görülmektedir. Bu işlevler aynı zamanda gönüllü katılımcıları motive etmektedir; (Güzel vd., 2015: 84-91)

Değer; Gönüllü katılımcıların etkinliğe ilişkin ilgilerini gösterme ihtiyacını gidermektedir.

Anlayış; Gönüllü katılımcıların bilgi toplama arzusunu gidermektedir.

Sosyalleşme; Gönüllü katılımcıların diğer katılımcılar ile birlikte zaman geçirme ihtiyacını gidermektedir.

Kariyer; Gönüllü katılımcıların gelecekteki iş hayatlarının şekillenmesi konusundaki fırsatlar elde etme düşüncesidir.

Koruyucu; Katılımcılarda ego nedeniyle ortaya çıkan olumsuz duygularının önüne geçilmesi konusundaki katılımcı ihtiyaçlarının giderilmesidir.

Yükselme; Gönüllü katılımcıların kişisel gelişim ve benlik saygılarındaki doyumun elde edilmesidir.

Bu maddeler gönüllü motivasyonunda çok boyutlu psikolojik yönü ortaya koymaktadır. Bu tür gönüllü etkinliklerinde elde edilen deneyim katılımları için büyük bir etkenken bu tür motivasyonların da elde edilmesi kişilerin gönüllülük ile ilgili devamlılıklarının sağlanmasında etkilidir. Gönüllülük motivasyonu elde eden kişiler gerekli doyumlara ulaşarak üstlendikleri görevde çok daha başarılı ve istekli olmaktadır (Pauline, 2011: 10-32).

1.6.1. Gönüllü Motivasyonunun Spor Etkinliklerine Etkisi

Etkinliklerde görev alan gönüllüler birbirinden farklı birçok demografik ve kişisel özelliklere sahiptir. Motivasyonlar, gereksinimler, istekler ve davranış eğilimleri de bu özelliklere göre farklılık göstermektedir. Gönüllü yönetiminin etkili bir şekilde gerçekleştirilmesi ve geliştirilmesi için gönüllülerin en iyi şekilde anlaşılması ve ona göre beslenmesi gerekmektedir. Kişilerin gönüllülüklere devamlılığının sağlanması için onları gönüllü olma konusunda teşvik eden motivasyon unsurlarının ve beklentilerinin bilinmesi son derece önemlidir. Beklentilerine ulaşan ve tatmin duygusunu yaşayan kişilerin gönüllülüğe devam etme ihtimali çok daha yüksektir. Bu nedenle kişilerin hiçbir mali çıkar elde etmeden diğer insanlara yardım etme amacıyla etkinlikler içinde gönüllü olarak yer edinmelerinde onları motive eden unsurların anlaşılması büyük önem taşımaktadır. Bu bilgiler doğrultusunda etkinlikler gönüllüleri daha çok cezbedebilecek ve var olan gönüllülerinin de devamlılığını sağlayabilecektir. Devamlılığın sağlanmadığı gönüllüler hem etkinliklerinin başarısını gölgeleyecek hem de yeni gönüllülerinin sağlanmasında da daha yoğun bir çabayı gerekli kılacaktır (Kim vd., 2010: 25-38).

Spor etkinliklerinde hedeflenen spor hizmetlerinin etkili, kaliteli ve verimli bir şekilde gerçekleştirilmesidir. Bu anlamda giderek artan şekilde gönüllü insan

kaynağından yararlanmaya başlanmıştır. Spor etkinliklerinde gönüllülerin varlığı spor hizmetlerinin başarısı ve devamlılığı açısından kilit noktadır. Gönüllülerin var olmadığı durumlarda spor sisteminin işleminin veya yürütülmesinin mümkün olmadığı görülmektedir.

Gönüllüler etkinlik türüne göre nitelik taşımaktadır. Kişilerin sahip oldukları deneyim, bilgi, beceri ve yeterlilik unsurlarının doğru alanlara entegre edilerek kullanılması etkinliklerin başarılarına katkı sağlamaktadır. Bu nedenle spor etkinliklerinde görev alan gönüllülerin gereksinimlerinin giderilmesi, gönüllülük yapma sebeplerinin öğrenilmesi, gönüllülük konusunda onları neyin veya nelerin motive ettiğinin bilinmesi, niteliklerinin hangi role uygun olduğunun tespit edilmesi oldukça önemlidir. Özellikle uluslararası alanda gerçekleştirilen spor etkinliklerine katılım gösteren gönüllü personellerin daha çarpıcı motivasyon nedenleri olmaktadır. Etkinliklerin kalitesi açısından büyük önem taşımakla birlikte maliyetlerinde de önemli bir şekilde düşüş sağlayan gönüllülerin harekete geçmesini sağlayan motivasyon unsurlarının bilinmesi ve bu kapsamda yönlendirmeye ilişkin çalışmaların gerçekleştirilmesi, gönüllülerin görev yaptıkları etkinliklerde daha iyi beslenme, konaklama gibi imkanlardan yararlanması etkinliklere olan güven ve olumlu duygularını da tetikleyecektir. Bu alanda gerçekleştirilen birçok çalışma gönüllü motivasyonunun yüksek tutulmasının spor etkinliklerindeki başarıları da beraberinde getirdiğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle mali bir kazancının olmamasının yanında etkinliklerin başarılı bir şekilde gerçekleşmesinde hem zaman hem de enerji açısından çabasını ortaya koyan gönüllülerin etkinlikten beklentilerinin de önemsenmesi ve bu beklentilerinin karşılanması büyük önem taşımaktadır. Gönüllülerin motivasyonlarını olumlu yönde etkileyecek unsurların üzerinde durulmalı ve gönüllü kayıplarının verilmesinin önüne geçecek çalışmaların önem kazanması gerekmektedir (Fişne, 2017).

İKİNCİ BÖLÜM

2.1. GEREÇ ve YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümü iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda araştırmanın gerekçesi; önemi, amacı ve hipotezleri, ikinci kısımda ise araştırmanın yöntemi; evren ve örneklem, veri toplama araçlarının yapısı ve söz konusu araçların güvenilirlik düzeyleri, verilerin analizi ve araştırmanın varsayımları ve sınırlılıkları gibi araştırmada izlenen yöntemden bahsedilmiştir.

2.1.1. Gereç

Bu başlık altında araştırmanın önemi, amacı ve hipotezlerine yer verilmiştir.

2.1.1.1. Araştırmanın Önemi

Günümüzde, ulusal ve uluslararası spor etkinliklerinde binlerce gönüllü görev almaktadır. Yer aldıkları etkinliklerin başarılı olmasındaki en büyük katkıyı gönüllülerin sağladığı düşünülmektedir. Bu yüzden spor etkinliklerinin amaçlarının başarıyla gerçekleşmesinde, gönüllülerin çok büyük önemi bulunmaktadır. Bu çalışmanın öncelikle, aktardığı kuramsal bilgi yoluyla spor etkinliklerinin daha iyi anlaşılması ve başarıya ulaşabilmesi yolunda alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca etkinlik gönüllülerinin motivasyonunun spor alanı içinde yeni bir kavram olması ve literatürde spor etkinliklerinde görev alan gönüllülerin motivasyonlarıyla ilgili yapılan çalışmaların az olmasından dolayı alan yazına katkı sağlaması açısından önemlidir.

2.1.1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, spor etkinliklerinde görev alan bireylerin gönüllülük motivasyonlarını belirlemektir.

2.1.1.3. Hipotezler

H₁: Cinsiyet ile gönüllük motivasyonları arasında anlamlı bir fark vardır.

H₂: Yaş ile gönüllük motivasyonları arasında anlamlı bir fark vardır.

H₃: Medeni durum ile gönüllük motivasyonları arasında anlamlı bir fark vardır.

H₄: Eğitim durumu ile gönüllük motivasyonları arasında anlamlı bir fark vardır.

H₅: Meslek ile gönüllük motivasyonları arasında anlamlı bir fark vardır.

H₆: Gelir durumu ile gönüllük motivasyonları arasında anlamlı bir fark vardır.

H₇: Lisanslı sporcu olma durumu ile gönüllük motivasyonları arasında anlamlı bir fark vardır.

H₈: Lisanslı sporcu olma yılı ile gönüllük motivasyonları arasında anlamlı bir fark vardır.

2.1.2. Yöntem

Bu başlık altında, araştırmanın evreni ve örnekleme, örnekleme yöntemi, veri toplama araçları, veri toplama yöntemi, verilerin analizi, araştırmanın varsayım ve sınırlılıkları yer almaktadır.

Araştırma nicel araştırma deseninde olup betimsel yöntem kullanılmıştır.

2.1.2.1. Araştırmanın Evreni Ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini 2018-2020 yıllarında Türkiye'deki spor etkinliklerine katılan gönüllülerden oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise ulaşılabilen spor etkinliklerinde görev alan toplam 311 gönüllüden oluşmaktadır. Çalışmanın örnekleminin belirlenmesinde basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

2.1.2.2. Araştırmanın Örnekleme Yöntemi

Araştırmanın örnekleme yönteminde, evren sayısının tam olarak bilinmediği durumlarda gerekli evren örneklem sayısı ele alınarak aşağıdaki formül ile hesaplanmıştır;

$$n = \frac{t^2 \cdot p \cdot q}{d^2} = \frac{(1.96)^2 (0.25)(0.75)}{(0.05)^2} = 288$$

Burada n gerekli minimum örneklem sayısı, t t tablo değeri (t(0.05)=1.96), d göze alınan sapma (d=0.05) , p olayın görülme sıklığı (0.25) ve q olayın görülmemeye

sıklığı (0.75) olarak tanımlanmaktadır (Demir,2019: 17-20).

Formül uygulandığında hesaplanan gerekli örneklem sayısı 288 olarak hesaplanmıştır (n=288). Ölçek formundan 311 adet veri elde edilmiştir. Eldeki veriler blok cevaplar bakımından incelenmiş 10 veri elenerek 301 veri ile çalışmaya devam edilmiştir.

2.1.2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak "Kişisel Bilgi Formu" ve "Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Ölçeği" kullanılmıştır.

2.1.2.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmada katılımcıların cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, meslek, gelir durumu, lisanslı sporcu olma durumu, lisanslı sporcu olma yılı gibi özelliklerini öğrenmek amacıyla “Kişisel Bilgi Formu” oluşturulmuştur (EK 1).

Araştırmaya katılan gönüllülerin cinsiyete göre dağılımlarına baktığımızda, %44.2’si kadın, %55.8’i erkek gönüllülerden oluşmaktadır. Gönüllülerin yaş gruplarına göre dağılımları incelendiğinde, %14.3’ü 20 yaş ve altı, %41.9’u 21-30 yaş arası, %30.5’i 31-40 yaş arası, %11.3’ü 41-50 yaş arası, %2’si ise 51 yaş ve üzeri olduğu görülmektedir. Gönüllülerin medeni durumlarına göre dağılımları incelendiğinde, %56.8’i bekar, %36.9’u evli, %6’sı boşanmış, %0.3’ü eşi vefat etmiş gönüllülerden olduğu görülmektedir. Gönüllülerin eğitim durumlarına göre dağılımları incelendiğinde, %32.5’i lise, %57.5’i lisans, %10’u ise lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir. Gönüllülerin mesleklerine göre dağılımları incelendiğinde, %32.6’sı öğrenci, %17.9’u öğretmen, %49.5’i ise diğer meslek gruplarından olduğu görülmektedir. Gönüllülerin gelir durumlarına göre dağılımları ise incelendiğinde, %41.5’i düşük gelirden, %55.5’i orta gelirden ve %3’ünün ise yüksek gelirden olduğu görülmektedir.

Araştırmaya dahil edilen gönüllülere ait bilgilere ilişkin dağılımlar Tablo 1’de özetlenmiştir.

Tablo 1. Gönüllülerin Kişisel Bilgi Formuna İlişkin Dağılım

		(n)	(%)
Cinsiyet	Kadın	133	44.2
	Erkek	168	55.8
	Toplam	301	100.0
Yaş	20 ve Altı	43	14.3
	21-30 Arası	126	41.9
	31-40 Arası	92	30.5
	41-50 Arası	34	11.3
	51 ve Üzeri	6	2.0
	Toplam	301	100.0
Medeni Durum	Bekâr	171	56.8
	Evli	111	36.9
	Boşanmış	18	6.0
	Eşi Vefat Etmiş	1	0.3
	Toplam	301	100.0
Eğitim Durumu	Lise	98	32.5
	Lisans	173	57.5
	Lisansüstü	30	10.0
	Toplam	301	100.0
Meslek	Öğrenci	98	32.6
	Öğretmen	54	17.9
	Diğer	149	49.5
	Toplam	301	100.0
Gelir	Düşük Gelir	125	41.5
	Orta Gelir	167	55.5
	Yüksek Gelir	9	3.0
	Toplam	301	100.0

Araştırmaya dahil edilen gönüllülere ait spor aktiviteleri ile bilgilere ilişkin dağılımlar Tablo 2’ de sunulmuştur.

Tablo 2. Gönüllülerin Spor Aktivite Formuna İlişkin Dağılım

		(n)	(%)
Lisanslı Sporcu Olma Durumu	Evet	219	72.8
	Hayır	82	27.2
	Toplam	301	100.0
Lisanslı Spor Branşı	Bireysel Sporlar	133	44.1
	Takım Sporları	86	28.6
	Branşı Yok	82	27.3
	Toplam	301	100.0
Lisanslı Sporcu Olma Yılı	1-3 Yıl	74	24.6
	4-5 Yıl	73	24.3
	6-10 Yıl	47	15.6
	11 Yıl ve Üzeri	25	8.3
	Yok	82	27.2
	Toplam	301	100.0
Gönüllü Görev Yapma Durumu	Evet	220	73.1
	Hayır	81	26.9
	Toplam	301	100.0
Gönüllü Görev Sayısı	1 Kez	73	24.3
	2 Kez	49	16.3
	3 Kez	37	12.3

	4 Kez	21	7.0
	5 ve Üzeri	41	13.6
	Toplam	220	73.5
Etkinlik Adı	Vodafone 41. İstanbul Maratonu	63	20.9
	Türkiye Ulusal Off-Road Şampiyonası Denizli	39	13.0
	Wings For Life World Run İzmir	61	20.3
	Burdur Göller Arası Basketbol Turnuvası	35	11.6
	Antalya Migros Cup	61	20.3
	Buldan Gençlik Koşusu	42	13.9
	Toplam	301	100.0

Araştırmaya katılan gönüllülerin lisanslı sporcu olma durumuna baktığımızda, %72.8'i lisanslı sporcu iken, %27.2'si lisanslı sporcu değildir. Gönüllülerin lisanslı spor branşına göre dağılımları incelendiğinde, %44.1'i bireysel sporlar, %28.6'sı takım sporları ile ilgilenmişler, %27.3'ünün ise spor branşı ile ilgilenmedikleri görülmektedir. Gönüllülerin lisanslı sporcu olma yılına göre dağılımları incelendiğinde, %24.6'sı 1-3 yıl arası, %24.3'ü 4-5 yıl arası, %15.6'sı 6-10 yıl, %8.3'ü, 11 yıl ve üzerinde lisanslı spor yaparken, %27.2'sinin ise lisanslı sporcu olmadıkları için lisanslı sporcu yılları bulunmamaktadır. Gönüllülerin görev yapma durumu incelendiğinde, %73.1'i daha önce bir spor etkinliğinde gönüllü olarak görev alırken, %26.9'u gönüllü olarak görev almamıştır. Gönüllülerin spor etkinliğinde görev sayılarına göre dağılım incelendiğinde, %24.3'ü 1 kez, %16.3'ü 2 kez, %12.3'ü 3 kez, %7'si 4 kez, %13.6'sı ise 5 ve 5'ten daha fazla kez görev yaptıkları görülmektedir. Gönüllülerin katıldıkları spor etkinlikleri ise şu şekildedir; %20.9'u Vodafone 41. İstanbul Maratonu, %20.3'ü Wings For Life World Run İzmir, %20.3'ü Antalya Migros Cup, %13.9'u Buldan Gençlik Koşusu, %13'ü Türkiye Ulusal Off-Road Şampiyonası-Denizli, %11.6'sı Burdur Göller Arası Basketbol Turnuvasındaki etkinliklerden oluşmaktadır.

2.1.2.3.2. Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Ölçeği (SEGMÖ)

Spor etkinliklerinde görev alan gönüllülerin motivasyonunu ölçmek için Farrell vd., (1998) tarafından geliştirilen "Special Event Volunteer Motivation Scale" (SEVMS), Yıldız vd., (2015) tarafından Türkçe'ye çevrilen 22 maddelik "Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Ölçeği" (SEGMÖ) uygulanmıştır (EK 2). SEGMÖ, 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar; amaçsal boyutu (9, 13, 14, 19, 20, 21 maddeler) bağlılıklar boyutu (8, 10, 15, 16, 17, 22), dayanışma boyutu (3, 4, 11, 12) ve kişisel ilgi boyutu (1, 2, 5, 6, 7, 18) maddelerinden oluşmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan ölçekte; Gönüllülük

motivasyon düzeylerini gösterme sıklıklarını 5'li likert ölçeği doğrultusunda "Son Derece Önemli =5" "Çok Önemli = 4" "Önemli = 3" "Biraz Önemli = 2" "Hiç Önemli Değil = 1" , şeklinde işaretlemeleri istenilmiştir. Ölçekte 3'üncü (önemli) seçenek nötr ifade içermemektedir ve hesaplamalarda bu şekilde ele alınmalıdır. Ölçek ortalama puan üzerinden değerlendirilmekte ve ölçekten alınan yüksek puan (2'den daha yüksek) gönüllünün etkinliğe katılım için yüksek motivasyona sahip olduğunu ifade etmektedir.

2.1.2.4. Kullanılan Ölçüm Araçlarının Geçerlilik ve Güvenirlilik Analizi

Spor etkinlikleri gönüllü motivasyon ölçeğine varimax rotasyonu ile uygulanan faktör analizinde ölçek maddelerin bazılarının ölçeğin tasarımında farklı boyutlarda yer aldığı görülmüş ve bu maddeler çıkartılarak ölçek dışında bırakılmıştır. Söz konusu maddeler şu şekildedir; 7., 9., 13. ve 18. maddelerdir. "Gönüllülük daha iyi bir toplum yaratır. ", "Yararlı bir şeyler yapmak istedim. ", "Bu etkinlikte gönüllü olmak kendimi daha iyi hissettirir. " Ve "... ile ilgilenmekteyim. " Söz konusu maddeler teker teker ölçek dışında bırakılmak suretiyle faktör analizleri tekrarlandığında ölçekte kalan tüm maddelerin teorik olarak yer alması gereken faktörlerde yer aldığı görülmüştür. Bahsi geçen maddeler ölçek dışında bırakıldıktan sonra ölçeğe uygulanan nihai faktör analizi sonuçları Tablo 3'te sunulmuştur. Diğer yandan faktör puanları incelendiğinde ise tüm faktör puanlarının 0.5'in üzerinde olduğu görülmüştür. Ölçekte yer alan Amaçsal faktör tüm ölçek varyansının yaklaşık %17'sini, Bağlılıklar faktörü yaklaşık %16'sını, Dayanışma faktörü yaklaşık %16'sını, Kişisel ilgi faktörü yaklaşık %14'ünü açıklamaktadır. Dört faktör birlikte ölçek varyansının yaklaşık %62'sini açıklayabilmektedir. Söz konusu oranın %50'nin üzerinde olması ölçeğin ölçme gücü bakımından olumlu bir bulgudur (Tabachnick ve Fidell, 2013: 612). Ölçeğin KMO istatistiği örnekleme yeterliliğinin üst düzeyde olduğunu gösterirken (KMO>0.8), Bartlett küresellik testi ise ölçek maddelerinin bir üst yapıyı ölçmek üzere yeterli ilişki seviyesinde olduğunu göstermektedir (p.<0.01) (Özdamar, 2016). Faktörlere uygulanan Cronbach's alpha güvenirlilik analizi sonucu ise tüm faktörlerin çok iyi derece güvenilir ölçme araçları oldukları görülmüştür (0.9>Alpha>0.7) (Karagöz, 2016: 941)

Spor etkinlikleri gönüllü motivasyon ölçeği geçerlilik ve güvenirlilik analizi bulguları Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3: Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Ölçeği Geçerlilik Ve Güvenirlilik Analizi Bulguları

Madde	Boyut				Açıklanan Varyans	Kümülatif Varyans	Cronbach's Alpha
	1	2	3	4			
20.Elimden geldiğince yardımcı olmak istedim.	.859						
21.Bu topluluğun bir parçası olmak istedim.	.815						
19.Etkinliğin başarıya ulaşmasına yardımcı olmak istedim.	.776				17.022	17.022	0.844
14.Topluma bir şeyler katmak istedim.	.603						
17.Bir aile geleneği olan gönüllüğü devam ettirmek istedim.		.728					
15.Bir akrabam veya arkadaşım bu etkinlikte yer almaktadır.		.720					
16.Bu benzer hizmetlerde geçmiş deneyimim var.		.700			16.145	33.167	0.799
10.Gönüllü olmam beklenir.		.659					
22.Arkadaşlarım / ailem de gönüllüydüler.		.588					
8.Çevremde çoğu insan gönüllüdür.		.577					
11.Başka insanlarla ilişkiler geliştirmek istedim.			.817				
12.Farklı insanlarla çalışmak istedim.			.727				
3.Başkalarıyla etkileşime girmek istedim.			.695		15.753	48.921	0.807
4.Biraz pratik deneyim kazanmak istedim.			.693				
1.Hayatımın fırsatıydı.				.767			
2.Becerilerime ihtiyaç vardı.				.725			
5.Ufkumu genişletmek istedim.				.671	13.551	62.472	0.777
6.Bu etkinlikte gönüllü olmak prestijlidir.				.637			
Kaiser Meyer Olkin Örnekleme Yeterliliği Ölçütü (KMO)							0.850
Bartlett Küresellik Testi					Yaklaşık Ki-Kare		2354.869
					sd		153
					p		0.000

2.1.2.5. Veri Toplama Araçlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Araştırmanın bu kısmında araştırmanın ölçme aracı olan ölçek ve boyutlarına ait betimsel istatistikler ve normal dağılım testleri yer almaktadır. Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Ölçeği ve alt boyutları için toplamsal değerlere ait betimsel istatistikler Tablo 4'teki gibidir.

Tablo 4: Veri Toplama Aracı ve Alt Boyutlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Ölçek / Alt Boyut	n	min.	mak.	\bar{X}	s.s
S Spor Etkinlikleri					
Gönüllü	301	2.125	4.896	3.704	0.513
Motivasyon					
Ölçeği					
Amaçsal	301	2.000	5.000	3.834	0.677
Bağlılıklar	301	1.167	5.000	3.470	0.706
Dayanışma	301	2.000	5.000	3.742	0.680
Kişisel İlgi	301	2.000	5.000	3.769	0.671

Amaçsal alt boyutu minimum 2.00, maksimum 5.00, ortalama 3.834 ve 0.677 standart sapma değerlerine sahiptir. Bağlılıklar alt boyutu minimum 1.167, maksimum 5.00, ortalama 3.470 ve 0.706 standart sapma değerlerine sahiptir. Dayanışma alt boyutu minimum 2.00, maksimum 5.00, ortalama 3.742 ve 0.680 standart sapma değerlerine sahiptir. Kişisel ilgi alt boyutu minimum 2.00, maksimum 5.00, ortalama 3.769 ve 0.671 standart sapma değerlerine sahiptir. Motivasyon ölçeği minimum 2.125 maksimum 4.896, ortalama 3.7044 ve 0.513 standart sapma değerlerine sahiptir.

SEGMÖ ve alt boyutları normal dağılım istatistikleri Tablo 5'teki gibidir.

Tablo 5: Normal Dağılım Test İstatistikleri

Ölçek / Alt Boyut	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk			S	K
	İst.	sd	p	sd	p	p		
Spor Etkinlikleri								
Gönüllü	.048	301	.091	.994	301	.242	-.233	-.087
Motivasyon								
Ölçeği								
Amaçsal	.112	301	.000	.969	301	.000	-.157	-.458
Bağlılıklar	.088	301	.000	.985	301	.004	-.311	-.167
Dayanışma	.077	301	.000	.975	301	.000	-.116	-.426
Kişisel İlgi	.094	301	.000	.974	301	.000	-.112	-.650

Tablo incelendiğinde normal dağılım test istatistikleri anlamlılık değerlerine göre tüm değişkenlerin %5 anlamlılık düzeyinde normal dağılmadığı söylenebilir. Diğer yandan değişkenlerin çarpıklık katsayısı incelendiğinde ise değişkenlerin manidar bir çarpıklığa sahip olmadığı ve normal dağılıma yakın olduğu söylenebilir ($|S| < 1$) (Hair vd., 2013).

Bu şartlar altında değişkenler ile yapılacak hipotez testlerinde normal dağılım

varsayımında bulunulan regresyon, f testi ve bağımsız örneklem t-testi gibi parametrik analizlerin güvenilir bir şekilde uygulanabileceğine karar verilmiştir.

2.1.2.6. Veri Toplama Yöntemi

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı araştırmacının ulaşabildiği spor etkinliklerinde görev alan gönüllülere bizzat araştırmacı tarafından yüz yüze ölçek formu uygulanmıştır. Veri toplama sürecinde katılımcılara araştırmanın konusu ve veri toplama aracı hakkında bilgiler verilmiştir. Veri toplama aracı uygulanırken araştırmaya katılan gönüllülerin uygun bir zaman dilimi göz önünde bulundurulmuştur.

2.1.2.7. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında toplanan veriler önce Microsoft Excel Programına gerekli sayısal kodlamalar ile birlikte aktarılmış daha sonra IBM SPSS 22.0 versiyonuna aktarılarak istatistiksel analiz için söz konusu paket program kullanılmıştır.

Paket programa girilen 311 adet ölçek formu önce uç değerler bakımından incelenmiş ve 10 adet gözlemin aşırı uç değerler içerdiği görülmüştür. Gerek değişkenlerde normal dışılığa sebep olmaları, gerekse ölçek sorularına blok cevaplar vermiş olmaları sebebiyle söz konusu 10 adet gözlemin veri seti dışında bırakılmasına karar verilmiştir.

Verilerin temizlenme işleminden sonra bulgular bölümünün ilk kısmında araştırmaya dâhil edilen örnekleme ait tanımlayıcı ve demografik özelliklere dair istatistikler sunulmuştur. İkinci kısımda ölçek sorularına verilen yanıtların dağılımlarının görülebilmesi amacıyla frekans analizleri ve ortalama ile standart sapma değerleri raporlanmıştır. Üçüncü kısımda ölçekleri toplamsal değerlerine ait betimsel istatistikler ile normal dağılım testleri yer almaktadır. Ölçeklerin normale yakın dağılım gösterdiği görüldüğünden dördüncü kısımdaki hipotez sınamalarında parametrik test tekniklerinden faydalanılmıştır.

Araştırma hipotezlerinin tamamı gruplar arasında ölçek ve alt boyutlarına ait farkların araştırılmasına dayanmaktadır. İki grup arasındaki farkların tespitini içeren hipotezlerin test edilmesi sırasında bağımsız örneklem t testi, ikiden fazla grup arasındaki farkların tespitini içeren hipotezlerin test edilmesi amacıyla ise tek yönlü varyans analizinden (Anova) faydalanılmıştır. Parametrik testlerde karşılaştırılarak

grupların üye sayılarının 30'ün üzerinde olma varsayımının ($n>30$) sağlanması amacıyla bazı gruplar birleştirilmiştir. Bağımsız örneklem t-testi sonucu gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunması durumunda grup ortalamaları karşılaştırılıp yorumlanmıştır. Varyans analizinde anlamlı farklılık tespit edilmesi durumunda ise farkın kaynağı olan grup veya grupların tespiti için Tukey Post Hoc ikili karşılaştırma testlerine başvurulmuştur.

2.1.2.8. Araştırmanın Varsayımları ve Sınırlılıkları

Araştırma için düşünülen varsayımlar ve sınırlılıklar aşağıda belirtilmiştir.

Araştırmanın varsayımları;

Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan ölçme araçlarını içtenlikle yanıtladıkları varsayılmaktadır.

Araştırmaya katılan kişilerin, kendilerine verilen ölçek sorularını tam olarak okudukları varsayılmaktadır.

Belirlenen örneklemin evreni temsil edici nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Ölçek maddelerinin araştırmanın amacına hizmet eder nitelikte olduğu varsayılmaktadır.

Araştırma kapsamında tasarlanan yöntemin ve kullanılan istatistiksel tekniklerin araştırmaya en çok uyan yöntem ve teknikler olduğu varsayılmaktadır.

Ulaşılan veri kaynaklarının araştırmanın gerçekçi sonuçlara ulaşması için yeterli olduğu varsayılmaktadır.

Araştırmanın sınırlılıkları;

Araştırma 2018-2020 yılları içerisinde gerçekleştirilen spor etkinlikleri ile sınırlıdır.

Araştırma spor etkinliklerinde görev alan gönüllülerin görüşleri ile sınırlıdır.

Araştırmanın verileri yüz yüze toplanan veriler ile sınırlıdır.

Araştırmada incelenen demografik özellikler, "Kişisel Bilgi Formu" nun kapsadığı niteliklerle sınırlıdır.

Araştırma veri toplama araçlarından elde edilen veriler ile sınırlıdır.

2.2.BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde ölçek verilerinin analizi sonucu elde edilen bulgular tablo ve yorumlar ile birlikte sunulmuştur.

2.2.1 Frekans Analizleri

Araştırmanın bu kısmında ölçek maddelerine verilen yanıtların frekans dağılımları ile ortalama ve standart sapma değerleri yer almaktadır.

2.2.1.1. Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Ölçeği Frekans Analizleri

Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Ölçeği frekans analizleri Tablo 6' da verilmiştir.

Tablo 6: Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Ölçeği Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Madde	Hiç Önemli Değil		Biraz Önemli		Önemli		Çok Önemli		Son Derece Önemli		\bar{X}	s.s
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
1.Hayatımın fırsatıydı.	3	1.0	27	9.0	110	36.5	96	31.9	65	21.6	3.64	0.95
2.Becerilerime ihtiyaç vardı.	1	.3	24	8.0	99	32.9	107	35.5	70	23.3	3.73	0.92
3.Başkalarıyla etkileşime girmek istedim.	1	.3	26	8.6	111	36.9	112	37.2	51	16.9	3.62	0.88
4.Biraz pratik deneyim kazanmak istedim.	0	0.0	18	6.0	87	28.9	129	42.9	67	22.3	3.81	0.85
5.Ufkumu genişletmek istedim.	0	0.0	7	2.3	84	27.9	143	47.5	67	22.3	3.90	0.77
6.Bu etkinlikte gönüllü olmak prestijlidir.	0	0.0	18	6.0	82	27.2	142	47.2	59	19.6	3.80	0.82
7.Bu etkinlikte gönüllü olmak kendimi daha iyi hissettirir.	0	0.0	14	4.7	92	30.6	130	43.2	65	21.6	3.82	0.82
8.Çevremde çoğu insan gönüllüdür.	3	1.0	39	13.0	89	29.6	114	37.9	56	18.6	3.60	0.97
9.Gönüllülük daha iyi bir toplum yaratır.	0	0.0	11	3.7	80	26.6	146	48.5	64	21.3	3.87	0.78
10.Gönüllü olmam beklenir.	2	.7	28	9.3	103	34.2	123	40.9	45	15.0	3.60	0.88
11.Başka insanlarla ilişkiler geliştirmek istedim.	0	0.0	25	8.3	95	31.6	121	40.2	60	19.9	3.72	0.88
12.Farklı insanlarla çalışmak istedim.	0	0.0	14	4.7	90	29.9	134	44.5	63	20.9	3.82	0.81
13.Yararlı bir şeyler yapmak istedim.	0	0.0	8	2.7	79	26.2	142	47.2	72	23.9	3.92	0.78
14.Topluma bir şeyler katmak istedim.	0	0.0	12	4.0	79	26.2	147	48.8	63	20.9	3.87	0.78
15.Bir akrabam veya arkadaşım bu etkinlikte yer almaktadır.	12	4.0	28	9.3	96	31.9	117	38.9	48	15.9	3.53	1.00

16.Bu benzer hizmetlerde geçmiş deneyimim var.	12	4.0	39	13.0	86	28.6	112	37.2	52	17.3	3.51	1.05
17.Bir aile geleneği olan gönüllüğü devam ettirmek istedim.	17	5.6	46	15.3	115	38.2	87	28.9	36	12.0	3.26	1.04
18.... ile ilgilenmekteyim.	5	1.7	34	11.3	88	29.2	106	35.2	68	22.6	3.66	1.00
19.Etkinliğin başarıya ulaşmasına yardımcı olmak istedim.	0	0.0	14	4.7	101	33.6	126	41.9	60	19.9	3.77	0.82
20.Elimden geldiğince yardımcı olmak istedim.	0	0.0	10	3.3	92	30.6	124	41.2	75	24.9	3.88	0.82
21.Bu topluluğun bir parçası olmak istedim.	0	0.0	18	6.0	87	28.9	127	42.2	69	22.9	3.82	0.85
22.Arkadaşlarım / ailem de gönüllüydüler.	14	4.7	53	17.6	99	32.9	95	31.6	40	13.3	3.31	1.06

"1. Hayatımın fırsatydı. " maddesine verilen yanıtların frekans dağılımları şu şekildedir; %1 hiç önemli değil (n=3), %9 biraz önemli (n=27), %36.5 önemli (110), %31.9 çok önemli (n=96), %21.6 son derece önemli (n=65). Madde ortalaması (3.64±0.95) incelendiğinde örneklem ortalamasının çok önemli yanıtına yakın olduğu görülmektedir.

"2. Becerilerime ihtiyaç vardı. " maddesine verilen yanıtların frekans dağılımları şu şekildedir; %0.3 hiç önemli değil (n=1), %8 biraz önemli (n=24), %32.9 önemli (99), %35.5 çok önemli (n=107), %23.3 son derece önemli (n=70). Madde ortalaması (3.73±0.92) incelendiğinde örneklem ortalamasının çok önemli yanıtına yakın olduğu görülmektedir.

"3. Başkalarıyla etkileşime girmek istedim. " maddesine verilen yanıtların frekans dağılımları şu şekildedir; %0.3 hiç önemli değil (n=1), %8.6 biraz önemli (n=26), %36.9 önemli (111), %37.2 çok önemli (n=112), %16.9 son derece önemli (n=51). Madde ortalaması (3.62±0.88) incelendiğinde örneklem ortalamasının çok önemli yanıtına yakın olduğu görülmektedir.

"4. Biraz pratik deneyim kazanmak istedim. " maddesine verilen yanıtların frekans dağılımları şu şekildedir; %0 hiç önemli değil (n=0), %6 biraz önemli (n=18), %28.9 önemli (87), %42.9 çok önemli (n=129), %22.3 son derece önemli (n=67). Madde ortalaması (3.81±0.85) incelendiğinde örneklem ortalamasının çok önemli yanıtına yakın olduğu görülmektedir.

"5. Ufkumu genişletmek istedim. " maddesine verilen yanıtların frekans dağılımları şu şekildedir; %0 hiç önemli değil (n=0), %2.3 biraz önemli (n=7), %27.9

önemli (84), %47.5 çok önemli (n=143), %22.3 son derece önemli (n=67). Madde ortalaması (3.9±0.77) incelendiğinde örneklem ortalamasının çok önemli yanıtına yakın olduğu görülmektedir.

"6. Bu etkinlikte gönüllü olmak prestijlidir. " maddesine verilen yanıtların frekans dağılımları şu şekildedir; %0 hiç önemli değil (n=0), %6 biraz önemli (n=18), %27.2 önemli (82), %47.2 çok önemli (n=142), %19.6 son derece önemli (n=59). Madde ortalaması (3.8±0.82) incelendiğinde örneklem ortalamasının çok önemli yanıtına yakın olduğu görülmektedir.

"7. Bu etkinlikte gönüllü olmak kendimi daha iyi hissettirir. " maddesine verilen yanıtların frekans dağılımları şu şekildedir; %0 hiç önemli değil (n=0), %4.7 biraz önemli (n=14), %30.6 önemli (92), %43.2 çok önemli (n=130), %21.6 son derece önemli (n=65). Madde ortalaması (3.82±0.82) incelendiğinde örneklem ortalamasının çok önemli yanıtına yakın olduğu görülmektedir.

"8. Çevremde çoğu insan gönüllüdür. " maddesine verilen yanıtların frekans dağılımları şu şekildedir; %1 hiç önemli değil (n=3), %13 biraz önemli (n=39), %29.6 önemli (89), %37.9 çok önemli (n=114), %18.6 son derece önemli (n=56). Madde ortalaması (3.6±0.97) incelendiğinde örneklem ortalamasının çok önemli yanıtına yakın olduğu görülmektedir.

"9. Gönüllülük daha iyi bir toplum yaratır. " maddesine verilen yanıtların frekans dağılımları şu şekildedir; %0 hiç önemli değil (n=0), %3.7 biraz önemli (n=11), %26.6 önemli (80), %48.5 çok önemli (n=146), %21.3 son derece önemli (n=64). Madde ortalaması (3.87±0.78) incelendiğinde örneklem ortalamasının çok önemli yanıtına yakın olduğu görülmektedir.

"10. Gönüllü olmam beklenir. " maddesine verilen yanıtların frekans dağılımları şu şekildedir; %0.7 hiç önemli değil (n=2), %9.3 biraz önemli (n=28), %34.2 önemli (103), %40.9 çok önemli (n=123), %15 son derece önemli (n=45). Madde ortalaması (3.6±0.88) incelendiğinde örneklem ortalamasının çok önemli yanıtına yakın olduğu görülmektedir.

"11. Başka insanlarla ilişkiler geliştirmek istedim. " maddesine verilen yanıtların frekans dağılımları şu şekildedir; %0 hiç önemli değil (n=0), %8.3 biraz önemli (n=25),

%31.6 önemli (95), %40.2 çok önemli (n=121), %19.9 son derece önemli (n=60). Madde ortalaması (3.72±0.88) incelendiğinde örneklem ortalamasının çok önemli yanıtına yakın olduğu görülmektedir.

"12. Farklı insanlarla çalışmak istedim. " maddesine verilen yanıtların frekans dağılımları şu şekildedir; %0 hiç önemli değil (n=0), %4.7 biraz önemli (n=14), %29.9 önemli (90), %44.5 çok önemli (n=134), %20.9 son derece önemli (n=63). Madde ortalaması (3.82±0.81) incelendiğinde örneklem ortalamasının çok önemli yanıtına yakın olduğu görülmektedir.

"13. Yararlı bir şeyler yapmak istedim. " maddesine verilen yanıtların frekans dağılımları şu şekildedir; %0 hiç önemli değil (n=0), %2.7 biraz önemli (n=8), %26.2 önemli (79), %47.2 çok önemli (n=142), %23.9 son derece önemli (n=72). Madde ortalaması (3.92±0.78) incelendiğinde örneklem ortalamasının çok önemli yanıtına yakın olduğu görülmektedir.

"14. Topluma bir şeyler katmak istedim. " maddesine verilen yanıtların frekans dağılımları şu şekildedir; %0 hiç önemli değil (n=0), %4 biraz önemli (n=12), %26.2 önemli (79), %48.8 çok önemli (n=147), %20.9 son derece önemli (n=63). Madde ortalaması (3.87±0.78) incelendiğinde örneklem ortalamasının çok önemli yanıtına yakın olduğu görülmektedir.

"15. Bir akrabam veya arkadaşım bu etkinlikte yer almaktadır. " maddesine verilen yanıtların frekans dağılımları şu şekildedir; %4 hiç önemli değil (n=12), %9.3 biraz önemli (n=28), %31.9 önemli (96), %38.9 çok önemli (n=117), %15.9 son derece önemli (n=48). Madde ortalaması (3.53±1) incelendiğinde örneklem ortalamasının çok önemli yanıtına yakın olduğu görülmektedir.

"16. Bu benzer hizmetlerde geçmiş deneyimim var. " maddesine verilen yanıtların frekans dağılımları şu şekildedir; %4 hiç önemli değil (n=12), %13 biraz önemli (n=39), %28.6 önemli (86), %37.2 çok önemli (n=112), %17.3 son derece önemli (n=52). Madde ortalaması (3.51±1.05) incelendiğinde örneklem ortalamasının çok önemli yanıtına yakın olduğu görülmektedir.

"17. Bir aile geleneği olan gönüllüğü devam ettirmek istedim. " maddesine verilen yanıtların frekans dağılımları şu şekildedir; %5.6 hiç önemli değil (n=17),

%15.3 biraz önemli (n=46), %38.2 önemli (115), %28.9 çok önemli (n=87), %12 son derece önemli (n=36). Madde ortalaması (3.26 ± 1.04) incelendiğinde örneklem ortalamasının önemli yanıtına yakın olduğu görülmektedir.

"18. ... ile ilgilenmekteyim. " maddesine verilen yanıtların frekans dağılımları şu şekildedir; %1.7 hiç önemli değil (n=5), %11.3 biraz önemli (n=34), %29.2 önemli (88), %35.2 çok önemli (n=106), %22.6 son derece önemli (n=68). Madde ortalaması (3.66 ± 1) incelendiğinde örneklem ortalamasının çok önemli yanıtına yakın olduğu görülmektedir.

"19. Etkinliğin başarıya ulaşmasına yardımcı olmak istedim. " maddesine verilen yanıtların frekans dağılımları şu şekildedir; %0 hiç önemli değil (n=0), %4.7 biraz önemli (n=14), %33.6 önemli (101), %41.9 çok önemli (n=126), %19.9 son derece önemli (n=60). Madde ortalaması (3.77 ± 0.82) incelendiğinde örneklem ortalamasının çok önemli yanıtına yakın olduğu görülmektedir.

"20. Elimden geldiğince yardımcı olmak istedim. " maddesine verilen yanıtların frekans dağılımları şu şekildedir; %0 hiç önemli değil (n=0), %3.3 biraz önemli (n=10), %30.6 önemli (92), %41.2 çok önemli (n=124), %24.9 son derece önemli (n=75). Madde ortalaması (3.88 ± 0.82) incelendiğinde örneklem ortalamasının çok önemli yanıtına yakın olduğu görülmektedir.

"21. Bu topluluğun bir parçası olmak istedim. " maddesine verilen yanıtların frekans dağılımları şu şekildedir; %0 hiç önemli değil (n=0), %6 biraz önemli (n=18), %28.9 önemli (87), %42.2 çok önemli (n=127), %22.9 son derece önemli (n=69). Madde ortalaması (3.82 ± 0.85) incelendiğinde örneklem ortalamasının çok önemli yanıtına yakın olduğu görülmektedir.

"22. Arkadaşlarım / ailem de gönüllüydüler. " maddesine verilen yanıtların frekans dağılımları şu şekildedir; %4.7 hiç önemli değil (n=14), %17.6 biraz önemli (n=53), %32.9 önemli (99), %31.6 çok önemli (n=95), %13.3 son derece önemli (n=40). Madde ortalaması (3.31 ± 1.06) incelendiğinde örneklem ortalamasının önemli yanıtına yakın olduğu görülmektedir.

2.2.2. Hipotez Testlerine İlişkin İstatistikler

Araştırmanın bu kısmında araştırma hipotezleri uygun test istatistikleri ile

sınanıp, bulgular tablo ve yorumlar ile birlikte sunulmuştur.

2.2.2.1. Hipotez Testleri Bulguları

Birinci araştırma hipotezi şu şekildedir;

H₁: Cinsiyet ile gönüllük motivasyonları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotezin sınanması amacıyla yapılan bağımsız örneklem t-testi bulguları Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7: Cinsiyete Göre Gönüllük Motivasyonları Arasındaki Farkı İnceleyen Bağımsız Örneklem T-Testi

Değişken	Cinsiyet	n	\bar{X}	s.s	t	p
Amaçsal	Kadın	133	3.844	0.648	0.230	0.818
	Erkek	168	3.826	0.700		
Bağlılıklar	Kadın	133	3.416	0.720	-0.813	0.238
	Erkek	168	3.513	0.694		
Dayanışma	Kadın	133	3.720	0.669	-0.494	0.622
	Erkek	168	3.759	0.690		
Kişisel İlgi	Kadın	133	3.735	0.654	-0.785	0.433
	Erkek	168	3.796	0.684		
Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyonu	Kadın	133	3.679	0.508	-0.751	0.453
	Erkek	168	3.723	0.517		

p>.05

Gönüllülerin amaçsal algıları bakımından kadın (3.844 ± 0.648) ve erkek (3.826 ± 0.7) katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak önemli bir fark bulunmamaktadır ($t(299)=0.23$, $p>0.05$).

Gönüllülerin bağlılıklar algıları bakımından kadın (3.416 ± 0.720) ve erkek (3.513 ± 0.694) katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak önemli bir fark bulunmamaktadır ($t(299)=-0.813$, $p >0.05$).

Gönüllülerin dayanışma algıları bakımından kadın (3.720 ± 0.669) ve erkek (3.759 ± 0.690) katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak önemli bir fark bulunmamaktadır ($t(299)=-0.494$, $p >0.05$).

Gönüllülerin kişisel ilgi algıları bakımından kadın (3.735 ± 0.654) ve erkek (3.796 ± 0.684) katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak önemli

bir fark bulunmamaktadır ($t(299)=-0.785$, $p >0.05$).

Gönüllülerin spor etkinlikleri gönüllü motivasyonu algıları bakımından kadın (3.679 ± 0.508) ve erkek (3.723 ± 0.517) katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak önemli bir fark bulunmamaktadır ($t(299)=-0.751$, $p >0.05$).

İkinci araştırma hipotezi şu şekildedir;

H₂: Yaş ile gönüllük motivasyonları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotezin sınanması esnasında karşılaştırılacak grupların üye sayılarının asgari 30 olma varsayımı nedeniyle 41-50 arası yaş grubu ile 51 ve üzeri yaş grubu birleştirilerek 41 ve üzeri yaş grubu oluşturulmuştur. Hipotezin sınanması amacıyla yapılan Anova testi bulguları Tablo 8'deki gibidir.

Tablo 8: Yaş Gruplarına Göre Gönüllülük Motivasyonu Bakımından Farkları Sınayan Anova Testi Bulguları

Değişken	Yaş	n	\bar{X}	s.s	F	p	Post Hoc
Amaçsal	1.)20 ve Altı	43	3.849	0.693	0.453	0.716	-
	2.)21-30 Arası	126	3.798	0.724			
	3.)31-40 Arası	92	3.897	0.631			
	4.)41 ve Üzeri	40	3.788	0.614			
Bağlılıklar	1.)20 ve Altı	43	3.190	0.743	5.332	0.001*	2<3
	2.)21-30 Arası	126	3.398	0.714			
	3.)31-40 Arası	92	3.658	0.592			
	4.)41 ve Üzeri	40	3.567	0.766			
Dayanışma	1.)20 ve Altı	43	3.669	0.715	0.376	0.771	-
	2.)21-30 Arası	126	3.748	0.702			
	3.)31-40 Arası	92	3.788	0.686			
	4.)41 ve Üzeri	40	3.694	0.562			
Kişisel İlgi	1.)20 ve Altı	43	3.535	0.658	2.663	0.048*	1<3
	2.)21-30 Arası	126	3.788	0.657			
	3.)31-40 Arası	92	3.875	0.702			
	4.)41 ve Üzeri	40	3.719	0.610			
Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyonu	1.)20 ve Altı	43	3.561	0.549	2.408	0.067	-
	2.)21-30 Arası	126	3.683	0.517			
	3.)31-40 Arası	92	3.804	0.502			
	4.)41 ve Üzeri	40	3.692	0.453			

* $p < 0.05$

Gönüllülerin amaçsal algıları bakımından 20 yaş ve altı (3.849 ± 0.693), 21-30 yaş arası (3.798 ± 0.724), 31-40 yaş arası (3.897 ± 0.631), 41 yaş ve üzeri (3.788 ± 0.614)

katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($F(3.297)=0.453, p >0.05$).

Gönüllülerin bağlılıklar algıları bakımından 20 yaş ve altı (3.190 ± 0.743), 21-30 yaş arası (3.398 ± 0.714), 31-40 yaş arası (3.658 ± 0.592), 41 yaş ve üzeri (3.567 ± 0.766) katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı fark veya farklar saptanmıştır ($F(3.297)=5.330, p <0.05$). Farkın kaynağı olan grup veya grupların tespiti amacıyla yapılan Tukey post hoc testi bulgularına göre 21 ile 30 yaş arasındaki katılımcıların 31 ile 40 yaş arasındaki katılımcılardan daha yüksek düzeyde bağlılık boyutunda motivasyona sahip oldukları görülürken, diğer gruplar arasında bu bakımdan bir fark bulunmamıştır.

Gönüllülerin dayanışma algıları bakımından 20 yaş ve altı (3.669 ± 0.715), 21-30 yaş arası (3.748 ± 0.702), 31-40 yaş arası (3.788 ± 0.686), 41 yaş ve üzeri (3.694 ± 0.562) katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($F(3.297)=0.376, p >0.05$).

Gönüllülerin kişisel ilgi algıları bakımından 20 yaş ve altı (3.535 ± 0.658), 21-30 yaş arası (3.788 ± 0.657), 31-40 yaş arası (3.875 ± 0.702), 41 yaş ve üzeri (3.719 ± 0.61) katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark veya farklar bulunmuştur ($F(3.297)=2.663, p <0.05$). Yapılan post hoc testlerinde 31 ile 40 yaş arasındaki katılımcıların 20 yaş altı katılımcılardan daha yüksek kişisel ilgi düzeyinde olduğu görülürken diğer yaş grupları arasında bu bakımdan bir fark bulunmamıştır.

Gönüllülerin spor etkinlikleri gönüllü motivasyon algıları bakımından 20 yaş ve altı (3.561 ± 0.549), 21-30 yaş arası (3.683 ± 0.517), 31-40 yaş arası (3.804 ± 0.502), 41 yaş ve üzeri (3.692 ± 0.453) katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($F(3.297)=2.408, p >0.05$).

Üçüncü araştırma hipotezi şu şekildedir;

H₃: Medeni durum ile gönüllük motivasyonları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotezin sınanması esnasında eşinden ayrılmış ve eşi vefat etmiş katılımcı sayılarının 30'un altında olması sebebiyle karşılaştırma dışında bırakılmıştır. Hipotezin sınanması amacıyla yapılan bağımsız örneklem t-testi bulguları Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9: Medeni Duruma Göre Gönüllük Motivasyonları Arasındaki Farkı İnceleyen Bağımsız Örneklem T-Testi

Değişken	Medeni Durum	n	\bar{X}	s.s	t	p
Amaçsal	Bekar	171	3.858	0.684	0.842	0.400
	Evli	111	3.788	0.676		
Bağlılıklar	Bekar	171	3.393	0.718	-2.098	0.037*
	Evli	111	3.572	0.674		
Dayanışma	Bekar	171	3.711	0.730	-0.420	0.675
	Evli	111	3.745	0.604		
Kişisel İlgı	Bekar	171	3.731	0.658	-0.880	0.380
	Evli	111	3.804	0.716		
Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyonu	Bekar	171	3.673	0.536	-0.866	0.387
	Evli	111	3.727	0.482		

*p<.05

Gönüllülerin amaçsal algıları bakımından bekar (3.858 ± 0.684) ve evli (3.788 ± 0.676) katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak önemli bir fark bulunmamaktadır ($t(299)=0.842$, $p > 0.05$).

Gönüllülerin bağlılıklar algıları bakımından bekar (3.393 ± 0.718) ve evli (3.572 ± 0.674) katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak önemli bir fark bulunmaktadır ($t(299)=-2.098$, $p < 0.05$). Ortalamalar incelendiğinde evli katılımcıların daha yüksek bağlılık motivasyon boyutuna sahip olduğu görülmektedir.

Gönüllülerin dayanışma algıları bakımından bekar (3.711 ± 0.730) ve evli (3.745 ± 0.604) katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak önemli bir fark bulunmamaktadır ($t(299)=-0.420$, $p > 0.05$).

Gönüllülerin kişisel ilgi algıları bakımından bekar (3.731 ± 0.658) ve evli (3.804 ± 0.716) katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak önemli bir fark bulunmamaktadır ($t(299)=-0.880$, $p > 0.05$).

Gönüllülerin spor etkinlikleri gönüllü motivasyon algıları bakımından bekar (3.673 ± 0.536) ve evli (3.727 ± 0.482) katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak önemli bir fark bulunmamaktadır ($t(299)=-0.866$, $p > 0.05$).

Dördüncü araştırma hipotezi şu şekildedir;

H₄: Eğitim durumu ile gönüllük motivasyonları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotezin sınanması esnasında yüksek lisans ve doktora seviyesinde eğitime sahip katılımcılar birleştirilerek lisansüstü eğitim grubu oluşturulmak suretiyle karşılaştırılacak grupların üye sayılarının 30 olması sağlanmıştır. Anova testi bulguları Tablo 10'daki gibidir.

Tablo 10: Eğitim Durumuna Göre Gönüllülük Motivasyonu Bakımından Farkları Sınayan Anova Testi Bulguları

Değişken	Eğitim	N	\bar{X}	s.s	F	p	Post Hoc
Amaçsal	Lise	98	3.908	0.668	1.421	0.243	-
	Lisans	173	3.777	0.689			
	Lisansüstü	30	3.917	0.617			
Bağlılıklar	Lise	98	3.383	0.726	1.970	0.141	-
	Lisans	173	3.486	0.704			
	Lisansüstü	30	3.667	0.621			
Dayanışma	Lise	98	3.691	0.723	2.214	0.111	-
	Lisans	173	3.728	0.646			
	Lisansüstü	30	3.983	0.701			
Kişisel İlgi	Lise	98	3.753	0.662	1.717	0.181	-
	Lisans	173	3.741	0.673			
	Lisansüstü	30	3.983	0.669			
Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyonu	Lise	98	3.684	0.521	2.157	0.118	-
	Lisans	173	3.683	0.519			
	Lisansüstü	30	3.888	0.421			

p > .05

Gönüllülerin amaçsal algıları bakımından lise (3.908 ± 0.668), lisans (3.777 ± 0.689), lisans üzeri (3.917 ± 0.617) eğitime sahip katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($F(2.298) = 1.421, p > 0.05$).

Gönüllülerin bağlılıklar algıları bakımından lise (3.383 ± 0.726), lisans (3.486 ± 0.704), lisans üzeri (3.667 ± 0.621) eğitime sahip katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($F(2.298) = 1.970, p > 0.05$).

Gönüllülerin dayanışma algıları bakımından lise (3.691 ± 0.723), lisans (3.728 ± 0.646), lisans üzeri (3.983 ± 0.701) eğitime sahip katılımcılar arasında %5

anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır (F(2.298)= 2.214, p >0.05).

Gönüllülerin kişisel ilgi algıları bakımından lise (3.753±0.662), lisans (3.741±0.673), lisans üzeri (3.983±0.669) eğitime sahip katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır (F(2.298)=1.717, p >0.05).

Gönüllülerin spor etkinlikleri gönüllü motivasyon algıları bakımından lise (3.684±0.521), lisans (3.683±0.519), lisans üzeri (3.888±0.421) eğitime sahip katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır (F(2.298)= 2.157, p >0.05).

Beşinci araştırma hipotezi şu şekildedir;

H₅: Meslek ile gönüllük motivasyonları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotezin test eden Anova testi bulguları Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11: Mesleğe Göre Gönüllülük Motivasyonu Bakımından Farkları Sınayan Anova Testi Bulguları

Değişken	Meslek	N	\bar{X}	s.s	F	p	Post Hoc
Amaçsal	1.)Öğrenci	98	3.857	0.665	0.510	0.601	
	2.)Öğretmen	54	3.750	0.801			
	3.)Diğer	148	3.850	0.639			
Bağlılıklar	1.)Öğrenci	98	3.269	0.674	7.786	0.001*	1<3
	2.)Öğretmen	54	3.423	0.652			
	3.)Diğer	148	3.620	0.716			
Dayanışma	1.)Öğrenci	98	3.707	0.737	0.541	0.583	
	2.)Öğretmen	54	3.694	0.742			
	3.)Diğer	148	3.784	0.619			
Kişisel İlgi	1.)Öğrenci	98	3.712	0.694	0.942	0.391	
	2.)Öğretmen	54	3.731	0.751			
	3.)Diğer	148	3.824	0.624			
Spor Etkinlikleri Gönüllü	1.)Öğrenci	98	3.636	0.523	2.388	0.094	
	2.)Öğretmen	54	3.650	0.592			

Motivasyon u	3.)Diğer	148	3.769	0.471
-----------------	----------	-----	-------	-------

*p<.05

Gönüllülerin amaçsal algıları bakımından öğrenci (3.857 ± 0.665), öğretmen (3.750 ± 0.801) ve diğer (3.850 ± 0.639) meslek mensupları arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($F(2.297)=0.510$, $p > 0.05$).

Gönüllülerin bağlılıklar algıları bakımından öğrenci (3.269 ± 0.674), öğretmen (3.423 ± 0.652) ve diğer (3.620 ± 0.716) meslek mensupları arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı fark veya farklar bulunmuştur ($F(2.297)=7.786$, $p < 0.05$). Farkın kaynağı olan grup veya grupların tespiti için yapılan Tukey post hoc testi bulgularına göre öğrencilerin bağlılıklar motivasyon boyutu düzeyi diğer meslek icracılarından daha düşük iken, yapılan diğer karşılaştırmalarda bu bakımdan anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Gönüllülerin dayanışma algıları bakımından öğrenci (3.707 ± 0.737), öğretmen (3.694 ± 0.742) ve diğer (3.784 ± 0.619) meslek mensupları arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($F(2.297)=0.541$, $p > 0.05$).

Gönüllülerin kişisel ilgi algıları bakımından öğrenci (3.712 ± 0.694), öğretmen (3.731 ± 0.751) ve diğer (3.824 ± 0.624) meslek mensupları arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($F(2.297)=0.942$, $p > 0.05$).

Gönüllülerin spor etkinlikleri gönüllü motivasyon algıları bakımından öğrenci (3.636 ± 0.523), öğretmen (3.650 ± 0.592) ve diğer (3.769 ± 0.471) meslek mensupları arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($F(2.297)=2.388$, $p > 0.05$).

Altıncı araştırma hipotezi şu şekildedir;

H₆: Aylık gelir durumu ile gönüllük motivasyonları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotezin test edilmesi esnasında yüksek gelir grubunda yalnızca 9 katılımcının

bulunması sebebiyle söz konusu gelir grubu karşılaştırma dışında bırakılmıştır. Karşılaştırılacak grup sayısının 2'ye düşmesi sebebiyle Anova testi yerine bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Hipotezin sınanması amacıyla yapılan bağımsız örneklem t-testi bulguları Tablo 12'de sunulmuştur.

Tablo 12: Gelir Duruma Göre Gönüllük Motivasyonları Arasındaki Farkı İnceleyen Bağımsız Örneklem T-Testi

Değişken	Gelir	N	\bar{X}	s.s	t	p
Amaçsal	Düşük	125	3.794	0.670	-0.978	0.329
	Yüksek	167	3.873	0.689		
Bağlılıklar	Düşük	125	3.269	0.713	-3.970	0.000*
	Yüksek	167	3.593	0.671		
Dayanışma	Düşük	125	3.678	0.713	-1.206	0.229
	Yüksek	167	3.775	0.660		
Kişisel İlgi	Düşük	125	3.710	0.694	-1.008	0.314
	Yüksek	167	3.790	0.659		
Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyonu	Düşük	125	3.613	0.520	-2.397	0.017*
	Yüksek	167	3.758	0.505		

*p<.05

Gönüllülerin amaçsal algıları bakımından düşük (3.794 ± 0.670) yüksek (3.873 ± 0.689) gelir grupları arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak önemli bir fark saptanmamıştır ($t(290) = -0.978$, $p > 0.05$)

Gönüllülerin bağlılıklar algıları bakımından düşük (3.269 ± 0.713) yüksek (3.593 ± 0.671) gelir grupları arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak önemli bir fark bulunmaktadır ($t(290) = -3.970$, $p < 0.05$) Ortalamalar incelendiğinde yüksek gelir grubunun bu boyuttaki motivasyon düzeyinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Gönüllülerin dayanışma algıları bakımından düşük (3.678 ± 0.713) yüksek (3.775 ± 0.66) gelir grupları arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak önemli bir fark saptanmamıştır ($t(290) = -1.206$, $p > 0.05$)

Gönüllülerin kişisel ilgi algıları bakımından düşük (3.710 ± 0.694) yüksek (3.790 ± 0.659) gelir grupları arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak önemli bir fark saptanmamıştır ($t(290) = -1.008$, $p > 0.05$)

Gönüllülerin spor etkinlikleri gönüllü motivasyon algıları bakımından düşük (3.613 ± 0.520) yüksek (3.758 ± 0.505) gelir grupları arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak önemli bir fark saptanmıştır ($t(290)=-2.397$, $p<0.05$) Ortalamalar incelendiğinde yüksek gelir düzeyindeki katılımcıların daha yüksek toplam motivasyon seviyesinde olduğu görülmektedir.

Yedinci araştırma hipotezi şu şekildedir;

H₇: Lisanslı sporcu olma durumu ile gönüllük motivasyonları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotezin sınanması amacıyla yapılan bağımsız örneklem t-testi bulguları Tablo 13'teki gibidir.

Tablo 13: Lisanslı Sporcu Olma Durumuna Göre Gönüllük Motivasyonları Arasındaki Farkı İnceleyen Bağımsız Örneklem T-Testi

Değişken	Lisans	N	\bar{X}	s.s	T	p
Amaçsal	Evet	219	3.890	0.643	2.387	0.018*
	Hayır	82	3.683	0.742		
Bağlılıklar	Evet	219	3.530	0.681	2.413	0.016*
	Hayır	82	3.311	0.748		
Dayanışma	Evet	219	3.761	0.662	0.822	0.412
	Hayır	82	3.689	0.727		
Kişisel İlgi	Evet	219	3.804	0.669	1.463	0.144
	Hayır	82	3.677	0.672		
Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyonu	Evet	219	3.746	0.482	2.373	0.018*
	Hayır	82	3.590	0.574		

* $p<0.05$

Gönüllülerin amaçsal algıları bakımından lisanslı sporcu olan (3.890 ± 0.643) ve lisanslı sporcu olmayan (3.683 ± 0.742) katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak önemli bir fark bulunmaktadır ($t(290)=2.387$, $p<0.05$). Ortalamalar incelendiğinde lisanslı sporcuların bu boyuttaki motivasyon düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Gönüllülerin bağlılıklar algıları bakımından lisanslı sporcu olan (3.530 ± 0.681) ve lisanslı sporcu olmayan (3.311 ± 0.748) katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak önemli bir fark bulunmaktadır ($t(290)=2.413$, $p<0.05$). Ortalamalar incelendiğinde lisanslı sporcuların bu boyuttaki motivasyon düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Gönüllülerin dayanışma algıları bakımından lisanslı sporcu olan (3.761 ± 0.662) ve lisanslı sporcu olmayan (3.689 ± 0.727) katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak önemli bir fark saptanmamıştır ($t(290) = 0.822, p > 0.05$).

Gönüllülerin kişisel ilgi algıları bakımından lisanslı sporcu olan (3.804 ± 0.669) ve lisanslı sporcu olmayan (3.677 ± 0.672) katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak önemli bir fark saptanmamıştır ($t(290) = 1.463, p > 0.05$).

Gönüllülerin spor etkinlikleri gönüllü motivasyon algıları bakımından lisanslı sporcu olan (3.746 ± 0.482) ve lisanslı sporcu olmayan (3.590 ± 0.574) katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak önemli bir fark saptanmamıştır ($t(290) = 2.373, p < 0.05$). Ortalamalar incelendiğinde lisanslı sporcu olan gönüllülerin toplam motivasyon düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Sekizinci araştırma hipotezi şu şekildedir;

H₈: Lisanslı sporcu olma yılı ile gönüllük motivasyonları arasında anlamlı bir fark vardır.

Hipotezin sınanması esnasında lisanslı sporcu geçmişi 6 ile 10 yıl arasında olan katılımcıların ile 11 yıl üzerinde olan katılımcılar birleştirilerek 6 yıl ve üzeri kategorisi oluşturulmuştur. Hipotezin sınanması amacıyla yapılan Anova testi bulguları tablo 14'de sunulmuştur.

Tablo 14: Lisanslı Sporcu Olma Yılına Göre Gönüllülük Motivasyonu Bakımından Farkları Sınayan Anova Testi Bulguları

Değişken	Lisanslı Sporcu Olma Yılı	n	\bar{X}	s.s	F	p	Post Hoc
Amaçsal	1.)1-3 Yıl	74	3.855	0.657	0.117	0.889	-
	2.)4-5 Yıl	73	3.901	0.702			
	3.)6 Yıl ve üzeri	72	3.899	0.592			
Bağlılıklar	1.)1-3 Yıl	74	3.329	0.681	6.046	0.003*	3>1
	2.)4-5 Yıl	73	3.543	0.733			
	3.)6 Yıl ve üzeri	72	3.716	0.618			
Dayanışma	1.)1-3 Yıl	74	3.777	0.705	0.031	0.970	-
	2.)4-5 Yıl	73	3.764	0.614			
	3.)6 Yıl ve üzeri	72	3.750	0.674			
Kişisel İlgi	1.)1-3 Yıl	74	3.764	0.702	0.326	0.722	-
	2.)4-5 Yıl	73	3.853	0.623			

	3.)6 Yıl ve üzeri	72	3.811	0.683			
Spor	1.)1-3 Yıl	74	3.681	0.525			
Etkinlikleri	2.)4-5 Yıl	73	3.765	0.487	1.085	0.340	-
Gönüllü							
Motivasyonu	3.)6 Yıl ve üzeri	72	3.794	0.437			

*p<.05

Gönüllülerin amaçsal algıları bakımından 1 ile 3 yıl arasında (3.855 ± 0.657), 4 ile 5 yıl arasında (3.901 ± 0.702), 6 yıl ve üzeri (3.899 ± 0.592) sürelerde lisanslı sporcu geçmiş olan katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($F(2,218)=0.117$, $p>0.05$).

Gönüllülerin bağlılıklar algıları bakımından 1 ile 3 yıl arasında (3.329 ± 0.681), 4 ile 5 yıl arasında (3.543 ± 0.733), 6 yıl ve üzeri (3.716 ± 0.618) sürelerde lisanslı sporcu geçmiş olan katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark veya farklar saptanmıştır ($F(2,218)=6.046$, $p<0.05$). Yapılan Tukey testinde 6 yıl ve üzeri süredir lisanslı sporcu olan katılımcıların bu boyuttaki motivasyon düzeyinin 1 ile 3 yıl arası süredir lisanslı sporcu olan katılımcılardan daha yüksek olduğu, diğer gruplar arasında bu bakımdan anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Gönüllülerin dayanışma algıları bakımından 1 ile 3 yıl arasında (3.777 ± 0.705), 4 ile 5 yıl arasında (3.764 ± 0.614), 6 yıl ve üzeri (3.750 ± 0.674) sürelerde lisanslı sporcu geçmiş olan katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($F(2,218)=0.031$, $p>0.05$).

Gönüllülerin kişisel ilgi algıları bakımından 1 ile 3 yıl arasında (3.764 ± 0.702), 4 ile 5 yıl arasında (3.853 ± 0.623), 6 yıl ve üzeri (3.811 ± 0.683) sürelerde lisanslı sporcu geçmiş olan katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($F(2,218)=0.326$, $p>0.05$).

Gönüllülerin spor etkinlikleri gönüllü motivasyon algıları bakımından 1 ile 3 yıl arasında (3.681 ± 0.525), 4 ile 5 yıl arasında (3.765 ± 0.487), 6 yıl ve üzeri (3.794 ± 0.437) sürelerde lisanslı sporcu geçmiş olan katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($F(2,218)=1.085$, $p>0.05$).

2.3.TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu bölümde, tartışma ve sonuçlar incelenmeye çalışılmıştır. Elde edilen bulgular benzer araştırmalar ile tartışılmaya çalışılmıştır. Ayrıca elde edilen sonuçların uygulamada nasıl kullanılabileceğine yönelik hem daha sonra yapılabilecek çalışmalara yönelik önerilere yer verilmiştir.

2.3.1. Tartışma

Spor gönüllülerinin cinsiyetlerine ilişkin dağılımlarına bakıldığında; katılımcıların %55.8' ini erkekler, % 44.2' sini ise kadınlardan oluştuğu görülmüştür.

Yaşlarına bakıldığında; gönüllülerin büyük çoğunluğunu 21-30 yaş aralığında kişilerden oluştuğu ve % 56.8'inin bekar olduğu görülmüştür.

Gönüllülerin %57.5'inin lisans mezunu, %32.5'inin lise mezunu olduğu, gönüllülük etkinliklerinde daha fazla olması beklenen lisansüstü eğitim mezunlarının oranı ise %10 olduğu görülmektedir.

Mesleklerine baktığımızda da büyük çoğunluğunun diğer meslek grubunun olduğu, bu meslek grubu gönüllülerin arasında akademisyen, devlet memuru, esnaf, sporcu, ev hanımları ve emekliler yer almaktadır.

Gönüllülerin gelir durumlarına baktığımızda, %55.5'inin orta gelir, %41.5'inin düşük gelir, %3'ünün ise yüksek gelirdede olduğu görülmüştür. Bu durumun gönüllülerin tamamen gönüllülük esasına göre maddi karşılık beklemeden, motivasyonlarını geliştirerek spor etkinliklerinde görev aldıklarının bir göstergesi olduğu söylenebilir.

Demografik Değişkenlere Bağlı Hipotezlerin Yorumu

Birinci araştırma hipotezi olan "H₁: Cinsiyet ile gönüllülük motivasyonları arasında anlamlı bir fark vardır" hipotezi için yapılan bağımsız örneklem T testi sonucunda gönüllülerin motivasyonları ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($t(299)=-0.751$, $p > 0.05$). Bununla birlikte, Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyonundan alınan toplam puan ortalamalarına bakıldığında erkek gönüllülerin (\bar{X}

= 3.723) spor etkinliklerinde görev alan gönüllülerin gönüllülük motivasyonları düzeylerinin kadın gönüllülere ($\bar{X} = 3.679$) göre daha fazla olduğu söylenebilir. Benzer bir şekilde Yıldız'ın (2015) spor gönüllülerine yapmış olduğu çalışmada erkek gönüllülerin kadın gönüllülerden daha yüksek motivasyon düzeylerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç bizim çalışmamızla paralellik göstermektedir. Atıcı vd., (2014) ve Bülbül'ün (2019) yapmış oldukları çalışmada ise kadınların puan ortalamalarının erkeklere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Fişne'nin (2017) çalışmada cinsiyete göre değerlendirdiğimizde, bizim çalışmamızdaki gibi kadın ve erkek gönüllülerin sporda gönüllülük motivasyon düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmadığı görülmüştür.

İkinci araştırma hipotezi olan "H₂: Yaş ile gönüllük motivasyonları arasında anlamlı bir fark vardır" hipotezi için yapılan Anova testi sonucunda gönüllülerin motivasyonları ile yaşları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($F(3,297)=2.408$, $p >0.05$). Gönüllülerin bağlılıklar algıları bakımından 20 yaş ve altı (3.190 ± 0.743), 21-30 yaş arası (3.398 ± 0.714), 31-40 yaş arası (3.658 ± 0.592), 41 yaş ve üzeri (3.567 ± 0.766) katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı fark veya farklar saptanmıştır ($F(3,297)=5.330$, $p >0.05$). Farkın kaynağı olan grup veya grupların tespiti amacıyla yapılan Tukey post hoc testi bulgularına göre 21 ile 30 yaş arasındaki katılımcıların 31 ile 40 yaş arasındaki katılımcılardan daha yüksek düzeyde bağlılık boyutunda motivasyona sahip oldukları görülürken, diğer gruplar arasında bu bakımdan bir fark bulunmamıştır. Gönüllülerin kişisel ilgi algıları bakımından 20 yaş ve altı (3.535 ± 0.658), 21-30 yaş arası (3.788 ± 0.657), 31-40 yaş arası (3.875 ± 0.702), 41 yaş ve üzeri (3.719 ± 0.61) katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark veya farklar bulunmuştur ($F(3,297)=2.663$, $p <0.05$). Yapılan post hoc testlerinde 31 ile 40 yaş arasındaki katılımcıların 20 yaş altı katılımcılardan daha yüksek kişisel ilgi düzeyinde motivasyona sahip olduğu görülürken diğer yaş grupları arasında bu bakımdan bir fark bulunmamıştır. Sertbaş (2006) yapmış olduğu çalışmada yaş grupları arasında ve alt boyutların ortalama puanları yaş gruplarına göre anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Üçüncü araştırma hipotezi olan "H₃: Medeni durum ile gönüllük motivasyonları arasında anlamlı bir fark vardır" hipotezi için yapılan bağımsız örneklem T testi sonucunda gönüllülerin motivasyonları ile medeni durumları arasında istatistiksel olarak

anlamli bir farklılık bulunamamıştır ($t(299)=-0.866$, $p>0.05$). Gönüllülerin bağılıklar algıları bakımından bekar (3.393 ± 0.718) ve evli (3.572 ± 0.674) katılımcılar arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak önemli bir fark bulunmaktadır. ($t(299)=-2.098$, $p<0.05$). Ortalamalar incelendiğinde evli katılımcıların daha yüksek bağılık motivasyon boyutuna sahip olduğu görülmektedir. Bang ve Chelladurai (2009) yapmış oldukları çalışmada evli gönüllülerin bekar gönüllülere göre daha yüksek motivasyon gösterdikleri görülmektedir. Fişne'nin (2017) çalışmasında medeni duruma göre değerlendirildiğinde, bizim bulgularımızın aksine sporda gönüllülük motivasyonunun anlamlı bir farklılık gösterdiği ve bekar gönüllülerin motivasyonunun evli gönüllülerden daha yüksek olduğu görülmektedir.

Dördüncü araştırma hipotezi olan "H₄: Eğitim durumu ile gönüllük motivasyonları arasında anlamlı bir fark vardır" hipotezi için yapılan ANOVA testi sonucunda gönüllülerin motivasyonları ile eğitim durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($F(2.298)= 2.157$, $p >0.05$). Bir başka ifade ile spor etkinliklerinde görev alan gönüllülerin lise, lisans veya lisansüstü bir eğitim seviyesinde olmuş olmaları gönüllü motivasyonları bakımından herhangi bir fark yaratmamaktadır. Sertbaş (2006) ve Bülbül'ün (2019) yapmış oldukları çalışmalarda da eğitim durumlarına göre anlamlı farklılıklar bulunamamıştır. Bulgularımız ile paralellik göstermekte ve çalışmamızı desteklemektedir. Yapılan farklı çalışmalarda ise Palabıyık (2011) ve Kara'nın (2012) bulgularına göre gönüllülerin eğitim seviyeleri arttıkça gönüllü motivasyon düzeylerinin de arttığı görülmektedir.

Beşinci araştırma hipotezi olan "H₅: Meslek ile gönüllük motivasyonları arasında anlamlı bir fark vardır" hipotezi için yapılan ANOVA testi sonucunda gönüllülerin motivasyonları ile meslekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($F(2.297)=2.388$, $p >0.05$). Gönüllülerin bağılıklar algıları bakımından öğrenci (3.269 ± 0.674), öğretmen (3.423 ± 0.652) ve diğer (3.620 ± 0.716) meslek mensupları arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı fark veya farklar bulunmuştur ($F(2.297)=7.786$, $p<0.05$). Farkın kaynağı olan grup veya grupların tespiti için yapılan Tukey post hoc testi bulgularına göre öğrencilerin bağılıklar motivasyon boyutu düzeyi diğer meslek icracılarından daha düşük iken, yapılan diğer karşılaştırmalarda bu bakımından anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Altıncı araştırma hipotezi olan "H₆: Aylık gelir durumu ile gönüllük

motivasyonları arasında anlamlı bir fark vardır" hipotezi için yapılan bağımsız örneklem T testi sonucunda gönüllülerin motivasyonları ile gelir durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Gönüllülerin spor etkinlikleri gönüllü motivasyon algıları bakımından düşük (3.613 ± 0.520) yüksek (3.758 ± 0.505) gelir grupları arasında istatistiksel olarak önemli bir fark saptanmıştır ($t(290) = -2.397$, $p < 0.05$). Ortalamalar incelendiğinde yüksek gelir düzeyindeki katılımcıların daha yüksek toplam motivasyon seviyesinde olduğu görülmektedir. Gönüllülerin bağlılıklar algıları bakımından düşük (3.269 ± 0.713) yüksek (3.593 ± 0.671) gelir grupları arasında istatistiksel olarak önemli bir fark bulunmaktadır ($t(290) = -3.970$, $p < 0.05$) Ortalamalar incelendiğinde yüksek gelir grubunun bu boyuttaki motivasyon düzeyinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Berber (2015) yapmış olduğu çalışmada gönüllülerin gelir durumlarında anlamlı farklılıklar olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuçta bizim çalışmamıza paralellik göstermektedir.

Yedinci araştırma hipotezi olan "H₇: Lisanslı sporcu olma durumu ile gönüllük motivasyonları arasında anlamlı bir fark vardır" hipotezi için yapılan bağımsız örneklem T testi sonucunda gönüllülerin motivasyonları ile sporcu olma durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($t(290) = 2.373$, $p < 0.05$). Gönüllülerin amaçsal algıları bakımından lisanslı sporcu olan (3.890 ± 0.643) ve lisanslı sporcu olmayan (3.683 ± 0.742) katılımcılar arasında istatistiksel olarak önemli bir fark bulunmaktadır ($t(290) = 2.387$, $p < 0.05$). Ortalamalar incelendiğinde lisanslı sporcuların bu boyuttaki motivasyon düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Gönüllülerin bağlılıklar algıları bakımından lisanslı sporcu olan (3.530 ± 0.681) ve lisanslı sporcu olmayan (3.311 ± 0.748) katılımcılar arasında istatistiksel olarak önemli bir fark bulunmaktadır. ($t(290) = 2.413$, $p < 0.05$) Ortalamalar incelendiğinde lisanslı sporcuların bu boyuttaki motivasyon düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Fişne'nin (2017) çalışmasında lisanslı sporcu olma durumları değerlendirildiğinde, bizim bulgularımızın aksine sporda gönüllülük motivasyonunun anlamlı bir farklılık gösterdiği ve lisanslı sporcu olmayan gönüllülerin motivasyonunun lisanslı sporcu olan gönüllülerden daha yüksek olduğu görülmektedir.

Sekizinci araştırma hipotezi olan "H₈: Lisanslı sporcu olma yılı ile gönüllük motivasyonları arasında anlamlı bir fark vardır" hipotezi için yapılan ANOVA testi sonucunda gönüllülerin motivasyonları ile meslekleri arasında istatistiksel olarak anlamlı

bir farklılık bulunamamıştır ($F(2,218)=1085$, $p>0.05$). Gönüllülerin bağlılıklar algıları bakımından 1 ile 3 yıl arasında (3.329 ± 0.681), 4 ile 5 yıl arasında (3.543 ± 0.733), 6 yıl ve üzeri (3.716 ± 0.618) sürelerde lisanslı sporcu olma yılı olan katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark veya farklar saptanmıştır ($F(2,218)=6.046$, $p<0.05$). Yapılan Tukey testinde 6 yıl ve üzeri süredir lisanslı sporcu olan katılımcıların bu boyuttaki motivasyon düzeyinin 1 ile 3 yıl arası süredir lisanslı sporcu olan katılımcılardan daha yüksek olduğu, diğer gruplar arasında bu bakımdan anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

2.3.2. Sonuç

Araştırma sonucunda spor etkinliklerinde görev alan 133 kadın 168 erkek toplam 301 gönüllünün %41,9'u "21-30 yaş" grubundadır. Örneklem grubunda en fazla orana sahip gönüllüler %56.8 ile bekar olan ve %49.5 ile diğer meslek grubunda olanlar yani akademisyen, devlet memuru, esnaf, sporcu, ev hanımları ve emeklilerdir. Araştırmaya katılan gönüllülerin % 57.5'i lisans mezunu ve %55.5'i orta gelir düzeyine sahip bireylerdir.

Bu çalışmada, spor etkinliklerinde görev alan gönüllülerin gönüllülük motivasyonları arasındaki ilişkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Sonuç olarak, spor etkinliklerinde görev alan gönüllülerin gönüllülük motivasyonları arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki olduğu ortaya çıkarılmıştır. Araştırma bulgularına göre gönüllülerin gönüllülük motivasyon düzeylerinde bazı değişkenler açısından anlamlı farklar gösterdiği saptanmıştır. Gönüllülerin gelir durumunda istatistiksel olarak anlamlı farklar olduğu bulunmuştur. Gönüllülerin cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, meslek, lisanslı sporcu olma durumu ve lisanslı sporcu olma yılına göre gönüllülük motivasyonları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Ancak yaş gruplarının bağlılıklar ve kişisel algı boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur. Medeni durum, meslek, gelir durumu, lisanslı sporcu olma yıllarında bağlılıklar boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur.

2.3.3. Öneriler

Yapılmış olan bu çalışmada spor etkinlikleri ve spor etkinliklerinde görev alan gönüllüler açısından önemli bulgular içermektedir. Bu sebeple gönüllü motivasyonu ile ilgili konularda spor yöneticilerinin spor etkinliklerinde başarıya ulaşmaları açısından

ve gönüllülerin spor etkinliklerine katılma ve gönüllülük motivasyonlarına yardımcı olacaktır. Ayrıca spor etkinliklerinde görev alan gönüllülerin demografik özellikleri ve gönüllülük motivasyonları ile ilgili detaylı bilgiler sunulmuştur. Spor etkinliklerinde görev alan gönüllülerin gönüllülük motivasyonlarının demografik özelliklerine göre farklı sonuçlar ortaya koyduğu görülmektedir. Her gönüllünün etkinliklere katılma motivasyon nedeni farklı olabilir ve onları etkinliklere çekebilecek motivasyon araçları da farklı olabilmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda da gönüllülerin istek ve ihtiyaçlarını karşılayarak ve motive ederek başarılı bir etkinlik düzenlemek önemlidir. Sağlam bir gönüllü ekibi etkinliklerde başarılı olmayı kolaylaştıracaktır. Motivasyonu yüksek gönüllü ekibi oluşturmada farklı davranışlar ön plana çıktığı ve bunların etkinlik için önem arz ettiği dikkate alınmalıdır.

Gelecekte yapılacak olan çalışmalar için öneriler:

1. Bu çalışma gönüllülerin sadece motivasyonlarını ele almıştır. Yapılacak olan çalışmalarda gönüllülerin motivasyonlarına ek olarak farklı değişkenler ile aralarındaki ilişkiler incelenebilir.
2. Farklı ölçüm teknikleri kullanılarak gönüllülerle, gönüllü yöneticileri ve etkinlik yöneticileri ile de motivasyon çalışmaları yapılabilir.
3. Öğrencilerin diğer meslek gruplarına göre az olmasının nedenleri incelenebilir.
4. Daha detaylı bilgilere ulaşabilmek için gönüllülerde motivasyon algısı nitel araştırmalarla incelenebilir.
5. Spor etkinliklerinde sosyal ortam yaratma çalışmaları yapılabilir ve bu ortamın gönüllü motivasyonu ile devamlılığı incelenebilir.
6. Farklı gönüllü değişkenlerinde motivasyon üzerine çalışmalar yapılabilir.
7. Sporda gönüllülük motivasyonunu etkileyen farklı örneklerle ilgili çalışmalar yapılabilir.
8. Daha büyük spor etkinliklerinde ve daha fazla sayıdaki etkinliklerde daha fazla sayıda örneklem gruplarına yapılabilir.

9. Daha farklı ülke ve kùltùrlerdeki spor etkinlikleri gönüllülerine yapılabilir, ùlkeler arası ya da kùltùrler arası karşılaştırmalar yapılabilir.

10.Yapılan spor etkinliklerinde, gönüllerin katıldıkları etkinlikler arasında ya da gönüllülerin uğraştıkları branşlar arasında karşılaştırmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Abban, B. (2016). *Gönüllü Kuruluşlarda Gençlerin Gönüllülük Düzeyleri ve Beklentileri*, Yüksek Lisans Tezi, Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yalova.
- Ardahan, F. (2015). *Ciddi Boş Zaman Faaliyeti Olarak Gönüllülük: Akut Örneği. III. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi Bildiri Kitabı*, 40-53.
- Argan, M. (2007). *Eğlence Pazarlaması*, Detay Yayınevi, Ankara.
- Atçı D., Yenipınar U., Unur K. (2014) . "Gönüllü Olma Nedenleri: Mersin 2013 XVII. Akdeniz Oyunları Örneği"*Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi* 11(3) ,42–56.
- Babacan E., Göztaş A. (2011). *Etkinlik Yönetimi*, Detay Yayınevi, Ankara.
- Bang H., Chelladurai P. (2009). "Development and Validation of the Volunteer Motivations Scale for International Sporting Events (VMSISE) ", *International Journal of Sport Management and Marketing*, 6(4), 332– 350.
- Basım N., Argan M. (2009). *Spor Yönetimi*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Baum, T., Lockstone, L. (2007). Volunteers and Mega Sporting Events: Developing a Research Framework. *International Journal of Event Management Research*, 3(1), 29-41.
- Berber, S. (2015). *Spor Etkinliklerinde Gönüllü Motivasyonu: 2011 Avrupa Gençlik Olimpiyatları Örneği*, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Berber S., Terekli M. S. (2019). "Spor Etkinliklerinde Gönüllü Yönetimi ve Motivasyonu". *GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism Recreation and Sports Sciences*, 2(1), 95-121.
- Bjelac Z., Radovanovic, M. (2013). "Sports Events As A Form Of Tourist Product, Relating To The Volume And Character Of Demand". *Journal Of Sport Tourism*, 8(4), 260-269.
- Bülbül, A. (2019). *Gençlik ve Spor Bakanlığı, Gençlik Liderlerinin Lider Yönetici ve Gönüllülük Davranışlarının Motivasyonel Faktörler Açısından İncelenmesi*, Bilim Uzmanlığı Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.
- Cuskelly, G. (1995). "The Influence of Committee Functioning on the Organizational Commitment of Volunteer Administrators in Sport", *University of South Alabama*.
- Cuskelly G., Hoye R., Auld C. (2006). *Working with Volunteers in Sport*. New York: Routledge.
- Çevik, A. (2012), *Gönüllü Motivasyon Envanteri*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Çevik, A., Gürsel, F. (2015), "Gönüllü Motivasyon Envanteri: Türk Popülasyonuna Uyarlanması", *Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Dergisi*.
- Demir, E. (2019). *Örnekleme Kuramı, Yüksek Lisans Tezi*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dingle A., vd., (drl.) (2001). *Measuring Volunteering: A practical Toolkit. A joint project of Independent Sector and United Nations Volunteers*, 1-36.
- Ekmekçi, R. (2016). *Sporda Yönetim ve Organizasyon*, Ergün Yayınevi, İstanbul.
- Farrell, J.M., Johnston M.E., Twynam G.D. (1988). "Volunteer Motivation, Satisfaction and Management at an Elite Sporting Competition", *Journal of Sport Management*.
- Ferrand A., Chanavat N. (2006). *Guidebook For The Management Of Sport Event Volunteers. How To Manage Human Ressources*.
- Fişne, M. (2017). *Kişilik Özelliklerinin Sporda Gönüllülük Motivasyonu Üzerine Etkisi: Uluslararası Spor Organizasyonlarında Görev Alan Gönüllülere Yönelik Bir Araştırma*, (Basılmamış Doktora Tezi), Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Freedman, S. (2003). *Meeting and Event Planning for Dummies*, Wiley Inc, New Jersey.
- Gençlik Spor Bakanlığı (2019). *2019 Gönüllülük Yılı Stratejisi*, Ankara.
- Giannoulakis C., Wang C. H., Gray D. (2008). "Measuring Volunteer Motivation in Mega-Sporting Events". *Event Management*, 11(4), 191-200.
- Göker, G. (2009). *STÖ'ler İçin Gönüllülük ve Gönüllü Yönetimi, Özel Sektör Gönüllüleri Derneği*, Fersa Matbaacılık, Ankara.
- Güçlü B, Türkmenoğlu İ, Ilgaz P, Akman S. (2013). *Kurumsal Gönüllülük Programları El Kitabı, Özel Sektör Gönüllüleri Derneği*, Elit Ofset Matbaacılık, İstanbul.
- Güder, N. (2006). *STK'lar İçin Gönüllülük ve Gönüllü Yönetimi Rehberi*, Ankara.
- Güngör, N. (2014). *Spor Organizasyonlarındaki Gönüllülük Kavramı ve Türkiye'deki Yansımaları, Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Güzel P., Ünlü H. (2015). "Volunteerism And International Sport Organisations: XVII. Mediterranean Games". *Journal of Sport and Exercise*, 17(1), 84-91.
- Hair J. F., Black W. C., Babin B. J., Anderson R. E., Tatham R. L. (2013). *Multivariate Data Analysis*, Pearson, Boston.
- Kara, K. E. (2012). *Universiade 2011 Erzurum Kış Oyunlarındaki Gönüllülerin Katılma Motivasyonları ve Oyunlar Sonrası Beklenti ve Memnuniyetlerinin Değerlendirilmesi*, (Basılmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Karagöz, Y. (2016). *Spss ve Amos Uygulamaları İstatistiksel Analizler*, Nobel Yayınevi, Ankara.
- Kim M., Zhang J., Connaughton D. (2010). Modification Of The Volunteer Functions Inventory For Application in Youth Sports. *Sport Management Review*, 13(1), 25–38.
- Koşan A., Güneş E. (2009). "Gönüllülük ve Erzurum 2011 Üniversitelerarası Kış Oyunları", *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(2), 1-18.
- Koval J., Fortier M. S. (1999). "Motivational Determinants Of Flow: Contributions From Self-Determination Theor". *The Journal Of Social Psychology*, 139(3), 355- 368.
- Lee C. K., Reisinger Y., Kim M.J., Yoon S. M. (2014). "The Influence Of Volunteer Motivation On Satisfaction, Attitudes, And Support For A Megaevent". *International Journal Of Hospitality Management*, 40, 37-48.
- Masterman, G. (2004). *Strategic Sports Event Management*, Elsevier BH, Oxford.
- Mirzeoğlu, N. (2006). *Spor Bilimlerine Giriş*, Spor Yayınevi, Ankara.
- Monga, M. (2006). Measuring Motivation to Volunteer for Special Events. *Event Management*.
- Oldenboom, E. R. (2006). *Costs And Benefits Of Major Sports Events, A Case-Study Of Euro 2000*, Meerwaarde Onderzoeksadvies, Amsterdam.
- Öğüt E. E., Yenel İ. F., Kocamaz S. (2013). "Spor Federasyonlarındaki Gönüllülerin Katılım Nedenleri ve Kazanımları: Ciddi Boş Zaman Teorisine Göre Bir Değerlendirme", *Pamukkale Journal of Sport Sciences*.
- Özdamar, K. (2016). *Ölçek Ve Test Geliştirme*, Nisan Yayınevi, Eskişehir.
- Özşen, G. (2012). *2010 Dünya Basketbol Şampiyonasında Görev Alan Gönüllü Katılımcıların Beklentilerinin Karşılanıp Karşılanmadığının Belirlenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Pauline, G. (2011). "Volunteer Satisfaction and Intent to Remain: An Analysis of Contributing Factors Among Professional Golf Event Volunteers", *International Journal of Event Management Research*, 6(1), 10-32.
- Palabıyık, H. (2011). " Gönüllülük ve Yerel Hizmetlere Gönüllü Katılım Üzerine Açıklamalar", *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 9 (1), 273-290.
- Ranade, S. (2000). "Public Perception Of "Who is A Volunteer": An Examination Of The Net-Cost Approach From A Cross-Cultural Perspective", *Voluntas*, 11(1), 45-65.
- Ringuet, C. (2012). "Volunteers İn Sport: Motivations And Commitment To Volunteer Roles", *Aspetar Sports Med J*(1), 154-161.

- Rofner, A. (2009). Critical Success Factors Of International Sport Events From The Perspective Of Project Management, *Umea University School Of Business*, İsveç.
- Ryan, R. (2009). "Self Determination Theory And Well Being". *Social Psychology*, 84(822), , 848.
- Ryan R. M., Deci E. L. (2017). *Self-Determination Theory: Basic Psychological Needs In Motivation, Development, And Wellness*, Guilford Publications, UK.
- Schunk D. H., Zimmerman B. J. (2012). *Motivation And Self-Regulated Learning: Theory, Research, And Applications*, Routledge, UK.
- Sertbaş, K. (2006). *Universiade 2005 İzmir Oyunlarında Görevli Gönüllü İnsan Kaynaklarının, Organizasyona Katılım Nedenleri Ve Motivasyonel Faktörlerin Analizi*, Doktora Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.
- Sertbaş K., Zengin E., Çutuk S. (2008). "Universiade 2005 İzmir Oyunlarında Gönüllü İnsan Kaynakları Yönetimi Çalışmalarının İncelenmesi", *Voluntary Human Resources Management*.
- Shona A., Parry B. (2004). *Successful Event Management*, Learning Business Press, Boston.
- Silvers, J. R. (2004). *Professional Event Coordination*, John Wiley And Sons Inc, New Jersey.
- Sözmen, M. (2013). Türkiye’de Gönüllülük: Gönüllülüğün Rolünün Ve Katkılarının Keşfedilmesi. *Birleşmiş Milletler Gönüllüleri (UNV) Programı*.
- Şeker, E. S. (2015). "Motivasyon Teorisi". *Ybs Ansiklopedi*, Cilt 2.
- Tabachnick B.G., Fidell L.S. (2013). *Using Multivariate Statistics*, Pearson, Boston.
- Terekli, M.S., Çobanoğlu, H.O. (2018). Mega Spor Organizasyonlarının Ekonomik Etkilerinin Türkiye Açısından Avantaj ve Dezavantajları, *The Journal of Social Science*, 2(2), 95-107.
- Walker C. O., Greene B. A., Mansell R. A. (2006). "Identification With Academics, Intrinsic/Extrinsic Motivation, And Self-Efficacy As Predictors Of Cognitive Engagement", *Learning And Individual Differences*, 16(1), 1-12.
- Wang, P. Z. (2004). "Assessing Motivations for Sports Volunteerism". *In Conference of the Association-for-Consumer-Research*.
- Wang, W. (2014). "Volunteers’ Motivation, Satisfaction, and Management in Large-scale Events: An Empirical Test from the 2010". *Shanghai World Expo*.(25), 754–771.
- Yaman Y. (2003). "Gönüllülük Psikolojisi ve Gönüllü Yönetimi", *Sivil Toplum Düşünce ve Araştırma Dergisi*.

- Yaman, Y. (2005). *Sivil Toplum Kuruluşları İçin Yönetim Rehberi*, Kaktüs Yayınları, İstanbul.
- Yeğen M., vd., (drl.) (2010). *Türkiye’de Gönüllü Kuruluşlarda Sivil Toplum Kültürü. Yaşama Dair Vakıf Dergisi*.
- Yıldız, A. (2015). *Volunteers Motivation and Sense of Community in a Sports Event*, Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yıldız A., Yıldırım S., Koçak S. (2015). Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*.
- WEB_1.(2021).Türkiye Spor Gönüllüleri. <http://www.sporgonulluleri.com> (15.02.2021)
- WEB_2.(2019). Gençlik Spor Bakanlığı. <http://www.gsb.gov.tr> (05.12.2019)

EKLER

Ek-1. Kişisel Bilgi Formu

Değerli Katılımcı;	
Bu çalışma, spor etkinliklerinde görev alan gönüllülerin motivasyonunu ölçmek için hazırlanmış bilimsel bir çalışmadır. Bu çalışmanın başarılı bir şekilde tamamlanabilmesi için soruların eksiksiz olarak doldurulması gerekmektedir. Araştırmadan elde edilen veriler akademik bir alanda bilimsel yöntemler kullanılarak değerlendirilecektir. Gizlilik prensibi gereği kimliğiniz ile ilgili bilgi belirtmeniz gerekmektedir. Vereceğiniz yanıtların samimiyeti çalışmanın geçerliliği açısından önem arz etmektedir.	
Zaman ayırdığınızı için teşekkür eder, saygılarımızı sunarız.	
Dr. Öğretim Üyesi Elif BOZYİĞİT	Sümevra BEKTAŞ
Pamukkale Üniversitesi, Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı	Pamukkale Üniversitesi, Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı
Spor Yöneticiliği Bölümü Öğretim Üyesi	Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİ FORMU			
1. Cinsiyetiniz:		2. Yaşınız:	
Kadın	() (örn: 25)	
Erkek	()	<i>Lütfen doğum yılınızı yazınız.</i>	
3. Medeni durumunuz:		4. Eğitim durumunuz:	
Bekar	()	Lise	()
Evli	()	Lisans	()
Boşanmış	()	Yüksek Lisans	()
Eşi vefat etmiş	()	Doktora	()
		Diğer (Belirtiniz)	()
		<i>Lütfen en son mezun olduğunuzu yazınız.</i>	
5. Mesleğiniz nedir?		6. Eğer çalışıyorsanız; Çalışma hayatınızdaki gelir düzeyiniz nedir?	
Öğrenci	()	Yüksek (10 bin 1 TL ve üstü)	()
Öğretmen	()	Orta (Asgari ücretin üstü-10 bin TL)	()
Doktor	()	Düşük (Asgari ücretin altı)	()
Diğer (Belirtiniz)	()		
7. Lisanslı olarak spor yaptınız mı?		10. Daha önce Gönüllü olarak bir etkinlikte görev aldınız mı?	
Evet	()	Evet	()
Hayır	()	Hayır	()
8. Lisanslı olarak yaptığınız spor branşı nedir?		11. Evet işaretlediyseniz: Kaç kez gönüllü olarak görev aldınız?	
..... (örn: Voleybol)	 (örn: 2 kez)	
9. Lisanslı olarak kaç yıl spor yaptınız?		12. Evet işaretlediyseniz: Etkinliğin/Etkinliklerin adını yazar mısınız?	
..... (örn: 5 yıl)		
<i>Lütfen spor yaptığınız yıl sayısını yazınız.</i>		

Ek- 2. Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Ölçeği (SEGMÖ):

Bu etkinlikte gönüllü olmak benim için önemliydi çünkü...

S.N.	İfadeler	Hiç Önemli Değil	Biraz Önemli	Önemli	Çok Önemli	Son Derece Önemli
1.	Hayatımın fırsatıydı.	1	2	3	4	5
2.	Becerilerime ihtiyaç vardı.	1	2	3	4	5
3.	Başkalarıyla etkileşime girmek istedim.	1	2	3	4	5
4.	Biraz pratik deneyim kazanmak istedim.	1	2	3	4	5
5.	Ufkumu genişletmek istedim.	1	2	3	4	5
6.	Bu etkinlikte gönüllü olmak prestijlidir.	1	2	3	4	5
7.	Bu etkinlikte gönüllü olmak kendimi daha iyi hissettirir.	1	2	3	4	5
8.	Çevremde çoğu insan gönüllüdür.	1	2	3	4	5
9.	Gönüllülük daha iyi bir toplum yaratır.	1	2	3	4	5
10.	Gönüllü olmam beklenir.	1	2	3	4	5
11.	Başka insanlarla ilişkiler geliştirmek istedim.	1	2	3	4	5
12.	Farklı insanlarla çalışmak istedim.	1	2	3	4	5
13.	Yararlı bir şeyler yapmak istedim.	1	2	3	4	5
14.	Topluma bir şeyler katmak istedim.	1	2	3	4	5
15.	Bir akrabam veya arkadaşım bu etkinlikte yer almaktadır.	1	2	3	4	5
16.	Bu benzer hizmetlerde geçmiş deneyimim var.	1	2	3	4	5
17.	Bir aile geleneği olan gönüllülüğü devam ettirmek istedim.	1	2	3	4	5
18.	... ile ilgilenmekteyim.	1	2	3	4	5
19.	Etkinliğin başarıya ulaşmasına yardımcı olmak istedim.	1	2	3	4	5
20.	Elimden geldiğince yardımcı olmak istedim.	1	2	3	4	5
21.	Bu topluluğun bir parçası olmak istedim.	1	2	3	4	5
22.	Arkadaşlarım / ailem de gönüllüydüler.	1	2	3	4	5

Ek- 3. Spor Etkinlikleri Gönüllü Motivasyon Ölçeği Kullanım İzni

Sayın Alper YILDIZ

Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne bağlı Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı'nda (Yüksek Lisans) danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Elif Bozyiğit ile yapacağımız akademik çalışma ile ilgili olarak tarafınızdan Türkçe'ye uyarlanıp, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan "**SPOR ETKİNLİKLERİ GÖNÜLLÜ MOTİVASYON ÖLÇEĞİ**"ni "**atf yapmak koşuluyla**" izniniz olursa kullanmak istiyoruz. İzin verdiğiniz takdirde ölçek, ölçeğin geçerlik güvenilirlik bilgileri ve puanlamasına ilişkin bilgileri gönderirseniz çok memnun oluruz.
02.05.2018

İlgi ve desteğiniz için şimdiden teşekkür ederiz.

Saygılarımla.

Dr. Öğr. Üyesi Elif BOZYİĞİT
Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri
Fakültesi Spor Yöneticiliği Bölümü, Denizli

E posta: ebozyigit@gmail.com

Tel: 0 531 920 1923

Sümeyra ORHAN
Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimleri
Enstitüsü Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı,
Denizli

E-posta: meyra93@hotmail.com

Telefon: 0530 650 1593

Sayın ORHAN ve BOZYİĞİT

Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne bağlı Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı'nda (Yüksek Lisans) danışmanınız Dr. Öğr. Üyesi Elif Bozyiğit ile yapacağımız akademik çalışma ile ilgili olarak "SPOR ETKİNLİKLERİ GÖNÜLLÜ MOTİVASYON ÖLÇEĞİ"ni "atıf yapmak koşuluyla" kullanmanıza izin veriyorum.

Çalışmalarınızda kolaylıklar dilerim.

09.05.2018

Saygılarımla

Arş. Gör. Alper YILDIZ
Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri
Fakültesi, Rekreasyon Bölümü, Denizli

Ek- 4. Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Kabul Raporu

Evrak Tarih ve Sayısı: 09/12/2020-E.73205

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği
Kurulu

Sayı :93803232-622.02/
Konu :Sümeyra BEKTAŞ

Sayın Doç. Dr. Elif BOZYİğİT

İlgide kayıtlı başvurunuz 04/12/2020 tarih ve 10-2 toplantı/karar nolu etik kurul toplantısında görüőülmüő olup, alınan karar ekte sunulmuştur.

Gereği için bilgilerinize arz ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Ertuğrul İŞLER
Kurul Başkanı

EK :
Etik Kurul Kararı (1 sayfa)
DAğITIM
Gereği:
Sosyal Bilimler Enstitüsüne

Bilgi:
Sayın Doç. Dr. Elif BOZYİğİT

Ayrıntılı bilgi için irtibat : Ağşen TOSUN

Tel: 0 (258) 0
E-Posta:

Faks: 0 (258) 0
Elektronik Aę:http://www.pau.edu.tr/

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıőtır.

Evrak Tarih ve Sayısı: 09/12/2020-E.73205

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLERİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU

SAYI: 68282350/2018/G11

Toplantı Tarihi : 4.12.2020

Toplantı Sayısı : 11

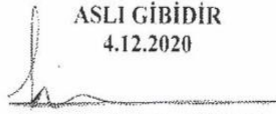
Toplantı Saati : 15:00

S.N	Adı Soyadı	İmza
1	Prof. Dr. Ertuğrul İŞLER	
2	Prof. Dr. Selçuk B. HAŞILOĞLU	10.241.13.205
3	Prof. Dr. Naci KARKIN	675
4	Prof. Dr. Asuman DUATEPE PAKSİ	10.12.2020
5	Prof. Dr. Murat BALKIS	
6	Prof. Dr. İsmail ÇEViŞ	
7	Prof. Dr. Süleyman BARUTÇU	

KARAR 2- Üniversitemiz Sosyal Bilimleri Enstitüsü Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı tezli yüksek lisans programı 172273060 numaralı öğrencisi Sümeyra BEKTAŞ'ın danışmanlığını Doç.Dr. Elif BOZYİĞİT'in "*Spor Etkinliklerinde Gönüllülük Motivasyonu*" başlıklı çalışmasına yönelik başvuru formunun usul ve etik açıdan verdiği beyan ve ekler tetkik edilmiş olup; proje sahibinin, başvurusunda yer alan bilgi, belge ve taahhütnamelere uygun bilimsel davranışlar sergileyeceği kanaati oluşmuştur. İş bu karar oy birliği ile alınmıştır.

ASLI GİBİDİR

4.12.2020

Prof. Dr. Ertuğrul İŞLER
Başkan